

IR KANADA STOJA KARAN SU VOKIETIJA

Sako Atmušę Vokiečius Nuo Varšavos

LUBLINAS, Rugsėjo 11. — Lenkijos aukščiausioji karo komanda praneša, kad vokiečių armija sulaukta ties Varšava ir užkirstas jai kelias žygiuoti pirmyn.

Pranešimas sako, kad Varšavos siaurėje ir šiaurvakarinėje dalyje eina smarkūs mūšiai. Vokiečių armija bombarduoja Varšavą iš orlaivių ir kanuolių be paliovos, bet apkausose įsitvirtinusi lenkų kariuomenė atakas pasekmingai atmuša.

Visu rytinės Prūsijos pakraščiu, Suvalkų rajone, vokiečių kariuomenė daro atakas, bet fronto linijos pasilieka nepakeistos.

Nuo Slovakijos pusės vokiečių kariuomenė smarkų puolimą daro artėdama linkui Lublino, kur laikinai buvo apstojus Lenkijos vyriausybė ir kitu frontu linkui Lvovo, lenkų Ukrainos sostinės.

Lenkijos vyriausybė persikėlė į mažą kaimelį Sniatyn, apie 400 mylių nuo Varšavos ir vos apie 17 mylių nuo Sovietų Sąjungos rubežiaus. Sniyan kaimas taipgi randasi visai netoli nuo Rumunijos ir su ja yra sujungtas gelžkeliai.

Vokiečiai paimti belaisvėn sako, kad jie nežino, kad Francija ir Anglija yra paskelbusios karą Vokietijai.

JAPONAMS KARAS SU MONGOLIJA LABAI NESISEKA

ULAN BATOR, Mongolija. — Japonai-mandžurai buvo užsimonę būtinai įsikverbti į liaudišką Išlaukinę Mongoliją, bet Sovietų-Mongolijos jėgos juos išvijo. Tačiau tos pamokos jiems neužteko. Tarp rugpiūčio 20 ir 27 jie darė kitą bandymą, bet ir tas nenusisekė.

Tarp rugpiūčio 20 ir 27 Sovietų-Mongolijos jėgos atėmė iš japonų-mandžurų 144 kanuoles, 67 sunkiuosius kulkosvaidžius, 98 lengvuosius kulkosvaidžius, 36 apkasų kanuoles (mortyras), 9,000 šautuvų, 12,000 granatų, 8 tankus, 8 braniuotus sunkvežimius, 14 traktorių, 68 sunkvežimius ir 19 automobilių.

Per tą pat laiką numušė 164 japonų orlaivius. Sovietai-Mongolai neteko 16 orlaivių. Rugpiūčio 28 numušė 11 japonų orlaivių, o savo neprazūdė nei vieno.

Ant rytojaus japonai neteko 8 orlaivių, o Sovietai tik 1. Rugpiūčio 31 japonai neteko 21 orlaivio, o Sovietai tik 1.

Kaip matote, tenai eina smarkesnis karas, negu tarp nazių ir francūzų.

SOVIETAJ SAKO, KAD LENKIJA NEGAUNA TINKAMOS PARAMOS

MASKVA, Rugsėjo 11. — Praveda rašo, kad lenkai pralaimi todėl, kad negavo užtektinai pagalbos iš savo talkininkų.

Parubežin traukia didesnes jėgas, kad apsaugoti savo rubežius, jei lenkai nazių atakos neatlaikys.

Lenkų kariuomenės paradas Varšavoje. Nazių pranešimai sako, kad jų armija jau įžengė į Varšavą ir rengiasi užimti visą miestą. Lenkijos pranešimai tas žinias užginčija.

Duoti Paramą Lenkijos Liaudžiai Prieš Nazių Užpuolimą, Sako Tim Buck

TORONTO. — Kanados Komunistų Partijos generalinis sekretorius Tim Buck pasiuntė Kanados premjerui Mackenzie King pareiškimą, kuriame sako:

„Vardu mano partijos, aš raginu duoti pilną pagalbą Lenkijos liaudžiai jos kovoje prieš nazių agresiją. Kanados Komunistų Partija visados stovėjo už tinkamas priemones sulaukyti agresiją ir už sunaikinimą fašizmo ir reakcijos.

„Kanados tautiniai reikalai ir viso pasaulio interesai priklauso nuo atsteigimo Vokietijos liaudžiai demokratijos, kas gali būti atsieta tikta sumušus Vokietijos finansierių ir industrijos valdytojų imperialistinius siekius, nes tie finansiniai ir inaus-trijos valdytojai yra tikrieji valdytojai ir Hitlerio klikos ir drąsytojai darbininkų teisių ir demokratijos. Mes stovime už Lenkijos nepriklausomybę ir atsteigimą tautinės laisvės Cekoslovakijai ir Austrijai.

„Tuo patim kartu mes pareiškiamo, kaip visados tvirtindavom, kad tas žiaurus karas galėjo būti sulaukytas, jeigu Kanada kartu su kitomis šalimis, kurios rūpinosi išlaikyti taiką, būtų tvirtai stovėjus už kolektyvų apsigynimą ir kėlus aikštėn žalingumą imperialistinės „taikymosi“ ir Municho politikos, kuri leido fašizmui augti ir stiprėti naikinant taikas tautas, kovojus prieš tokią politiką, kurią vedė tam tikros Francijos ir Britanijos imperialistų grupės, susikoncentravę Daladje ir Britanijos nacionalės valdžiose, tikslu sukurstyti fašistines jėgas į karą prieš SSRS.

„Tiktai laisvi ir susivieniję demokratinio nusistatymo žmonės gali sumušti fašizmą. Ir todėl, kad Kanados pastangos šiame kare prieš nazių diktatūrą būtų tikrai demokratinės, reikia nutildyti visus šovinistus, kurie stengiasi nacionalę vyriausybę padaryti reakcingą, kad tuo būdu galėtų savo imperialistinius siekius patenkinti užsienyje, o vižuje sutriuškinti darbininkų ir plačiosios liaudies teises. Tam reikalinga pilniausia žodžio,

spaudos ir organizacinė laisvė visiems, kurie besąlyginiai stovi už sumušimą fašizmo šiame kare.

„Aš kreipiuosi į jūsų vyriausybę, kad garantuotumėt šias teises tikslu leisti demokratinio nusistatymo žmonėms pasekmingai praveisti gyveniman tikrus ir šventus anti-fašistinius tikslus.“

Vokiečiai Nuskandino 12 Anglijos Laivų

LONDONAS, Rugs. 11.—Nuo pradžios karo, per pirmąsias aštuonias dienas, Vokietijos povandeniniai laivai ištorpedavo ir nuskandino 12 Anglijos laivų.

Apie nuskandintųjų laivų vietą ir kiek žuvo žmonių nepranešama. Informacijų ministerija skelbia, kad yra gauta daug pranešimų, kur Vokietijos povandeniniai laivai veikia ir kad į tas vietas yra pasiūti naikintuvai, kurie neabejojamai atsiekė gerų rezultatų.

VOKIETIJOS KOMUNISTAI ŠAUKIA STREIKUOTI PRIEŠ NAZIŲ KARĄ

BERLYNAS. — Vokietijos Komunistų Partija savo laikraštyje Rote Fohne, kuris išeina nelegaliai, šaukia vokiečius kovon prieš nazių karą.

Savo atsišaukime komunistai ragina visus, socialistus, katalikus ir kitus, bendromis jėgomis priešintis karui.

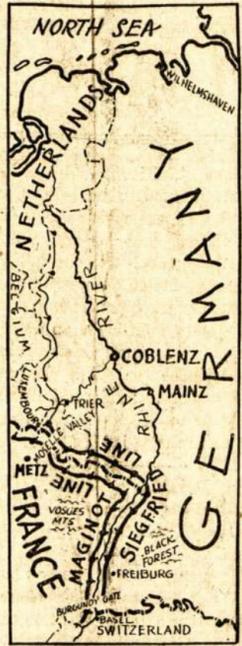
„Mes norime taikos; šalin Hitlerį!“ šaukia manifestas.

Tarp kita ko, komunistai ragina darbininkus streikuoti ir reikalauti mėsos, sviesto, vieton kanuolių.

Manifestas paskelbtas dar karui neprasidėjus.

BUDAPESTAS, Rugsėjo 11. — Varšavos radio stotis praneša, kad 70 nazių bomberių darė 14 atakų ant Varšavos.

Lenkų jėgos nazių atakas atremusios. Nazių pirmynžanga sulaukyta visu frontu.

Scena vakarų fronte. Tai Maginot ir Siegfried fortifikacijų linijos. Sako francūzai daro bandymus prasiveržti pro Siegfried fortifikacijas, kad sumažinti nazių puolimą ant lenkų.

Francija Vieningai Stoja Kovon Prieš Fašizmą

PARYŽIUS. — Vokietijai įsiveržus Lenkijon, visa Francijos liaudis rodo nepaprastai augančią vienybę už sutriuškinimą fašistinio režimo Vokietijoje.

Francijos reacionieriai saugodami savo interesus ir norėdami sumušti komunistų įtaką liaudyje, pasiskubino konfiskuoti jos laikraščius. Nekuriuose vietose įvyko komunistų areštai, bet visos tos kapitalistų pastangos neduoda jiems gerų rezultatų. Francijos komunistų partija randa priemones, kuriomis pareiškia Francijos liaudžiai savo nusistatymą už stojimą kovon prieš fašizmą ir ragina ją vieningai stoti kovon, kad Vokietijos fašizmas būtų sutriuškintas ir liktų atsteigta demokratinė valdžia Vokietijoje ir kitose fašistinėse šalyse.

Thorez Įstojo Kariuomenėn

Francijos Komunistų Partijos generalinis sekretorius Maurice Thorez įstojo kariuomenėn drauge su kitais socialistais ir komunistais laike paskelbtos generalinės mobilizacijos. Nuo mobilizacijos nei vienas nuoširdus francūzas nesistengė pasislėpti. Gatvės pilnos žmonių, tėvai su

Colonel J. L. Ralston, naujas Kanados finansų ministeris.

Vaidzas Krakuvos miesto, kuris yra istorinis lenkų miestas, taipgi užimtas vokiečiais. Krakuva yra svarbus industriniai.

Vakarų Fronte Santarvininkų Kariuomenė Žengia Pirmyn; Naziai Rengiasi Puolymui

sūnumis drauge eina kariuomenėn, kad apgynus Francijos nepriklausomybę, jei ant jos pasikėsintų Hitlerio armija, ir kad sutriuškinti tą režimą, kuris dabar pasaulį įstūmė karan.

Tarptautinės Brigados kariai, kurie randasi Gurs kempėse, visi kaip vienas pareiškė norą stoti kariuomenėn ir vėl kovoti prieš fašizmą. Jie savo pareiškime sako, kad jų vienintelis troškimas ir tėra tas, kad patektų į pirmąsias fronto linijas prieš fašizmą. Jie didvyriškai kovoję gindami Ispanijos liaudies teises ir nežiūrint to, kad pati Francijos valdžia jiems kliudė laimėti tas kovas, dabar jie vis vien stoja kovon, nes fašizmas vis išėjo plėsti kitų tautų.

Sovietai Mobilizuoja Sustiprinimui Rubežių

MASKVA. — Sovietų Sąjunga oficialiai pranešė apie mobilizaciją atsargos kareivių. Mobilizacija palietė Maskvos, Leningrado, Ukrainos, Baltgudijos, Kalinino ir Orel distriktus. Dideli kariuomenės būriai ir armija gabenama į Sovietų Sąjungos vakarų pasienį, apsaugojimui savo rubežių nuo artėjančios per Lenkiją vokiečių armijos.

Taipgi pranešama, kad Anglija laužo savo su Sovietais padarytą prekybos sutartį, sulaukydama Sovietų duotus užsakymus dėl spausdinimo mašinų.

RUMUNIJA PASKELBĖ NAUJĄ MOBILIZACIJĄ

BUSHARESTAS. — Vokietijos armijai artėjant iš Lenkijos pusės prie Rumunijos rubežiaus, čia kyla neramumas dėl išlaikymo neutralumo. Nors jau Rumunijoje yra sumobilizuota armija ir iš daugiau negu 1,000,000 vyrų, vėl liko paskelbta nauja mobilizacija „kelioms papildančioms klasėms.“

Rumunijai kyla pavojus ir iš Hungarijos pusės, nes eina gandai, kad Vokietijos vyriausybė ragina Hungariją atsiimti tuos žemės plotus, kurie po didžiojo karo teko Rumunijai.

BASEL, Sveicarija, Rugs. 11. Atelna Sveicarijon žinios, kad Francijos kariuomenė vakarų fronte nuo Maginot linijos veržiasi gilyn į Saro kraštą.

Pramušus pirmąsias Vokietijos tvirtumos linijas, Francijos kariuomenė, vadovybėje generolo Gamelin, artėja prie Siegfried linijos, kuri randasi už Saro krašto. Vokietijos padarytoji kontr-ofenzyva laikinai sustabdė francūzų armiją nekuriuose vietose, bet jau yra užimta Lauterback, Bisten ir Berus miesteliai ir keli kaimai. Francijos sunkioji artilerija jau bombarduoja vokiečių tvirtumas, vakarienių sieną.

Sarbrucken apsuptas iš visų pusių ir laukiama greito paėmimo. Visame fronte apie 200 keltvirtinųjų mylių jau paimta, sako pranešimai. Francijos armija žygiuoja pirmyn palengva, atsargiai, kad nepakliuvus į sląstus. Kiekviena užimtoji vieta peržiūrima, kad per skubėjimą neužėjus ant pakastų minų.

Vokiečiai Kalba Apie Laimėjimus

BERLYNAS. — Šiandien pirmą sykį Vokietijos žmonėms buvo pranešta apie karo veiksmus vakarų fronte, kada Vokietijos armija išleido pranešimą, kad penki francūzų orlaiviai liko numušti vakarų fronte ir vienas priverstas nusileisti. Pranešime taipgi kalba apie nekuriuos francūzų laimėjimus, bet taipgi tvirtina, kad vokiečių kontr-atakos francūzus sulaukė visame fronte.

Vokietijos karo pranešimas aiškina, kodėl buvo paskelbtas žinia apie paėmimą Varšavos Jame nurodo, kad vokiečių pirmieji kariuomenės būriai jau buvo pasiekę Varšavos vidurį ir apie tai tuoju per radio pranešė, bet vėliau, kada pasirodė pareiškimai, kad jokios taikos, kol Vokietija neištrauks iš Lenkijos savo armijos, negali būti.

Tuo pačiu laiku spauda pradėjo rašyti, kad Anglija rengiasi ilgam karui — trijų metų karui. Girdi, Anglija pasirengusi kovoti taip ilgai, kol pasaulis bus apvalytas nuo hitlerizmo.

Neutralumas Padėtų Priešui Sako Lapointe

OTTAWA, Ont., Rugsėjo 11. — Nuo vakar dienos ir Kanada kare su Vokietija, kad padėti Lenkijai ir jos talkininkams.

Kanados deklaracija buvo kablegrama pasiūsta į Angliją karaliaus užtvirtinimui. Karalius tuoju pasirašė.

Deklaracija, kad Kanada paskelbia karą Vokietijai, vakar buvo paskelbta Canada Gazette su Tweedsmuir parašu.

Karo paskelbimą užgyrė parlamentas ir senatas. Tik keli parlamento nariai balsavo prieš. Už paskelbimą karo balsavo ir CCF atstovai.

Teisingumo ministeris Lapointe nurodė, kad neutralumas reikėtų pagalba priešui.

Konservatyvų vadas Dr. Minion pareiškė, kad jeigu „mes nelaimėsime karo ant Reino kranto, mums reiks kariati ant švento Lauryno krantų.“

Nežiūrint to, kad Kanada skelbia karą Vokietijai, konskripcijos Kanadoj nebus. Ministeris pirmininkas King pareiškė, kad jo administracija konskripcijai priešinga.

Kanada teiks Anglijai ginklus, amuniciją ir lakūnus.

Kaip bus toliau, žinoma, priklauso nuo to, kurion pusėn nukryps karas.

Ministeris pirmininkas King pareiškė, kad jo valdžia griežtai kovos prieš tuos, kurie stengsis išnaudoti karą pasipinigavimui.

Darbininkai Smerkia Pelnagrobių Žygius

Kada tūkstančiai Kanados darbininkų ir jaunuolių stoja savanoriais, parodydami, kad jie pasirengę net savo gyvybes paaukoti, tuo pačiu laiku pelnagrobiai pradeda kelti kainas ant produktų, kad pasidaryti didesni pelna.

Įvairios Kanados darbininkų organizacijos ir unijos perspėja, kad to netoleruos.

Tuo pačiu laiku Social Credit atstovai parlamente pasisakė už turtų ir finansų konskripciją karo reikalams.

Toronto Trades and Labor Taryba taipgi pasmerkė pelnagrobius ir pareiškė, kad ves prieš juos griežtą kovą.

ANGLIJA RENGIAI ILGAM KARUI

LONDONAS, Rugsėjo 11. — Atsakydama į Goeringo kalbą, kurioje jis išreiškė, kad Vokietija pasirengus susitaikymui, Anglijos valdžia pradėjo duoti pareiškimui, kad jokios taikos, kol Vokietija neištrauks iš Lenkijos savo armijos, negali būti.

Tuo pačiu laiku spauda pradėjo rašyti, kad Anglija rengiasi ilgam karui — trijų metų karui.

Girdi, Anglija pasirengusi kovoti taip ilgai, kol pasaulis bus apvalytas nuo hitlerizmo.

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDZIAMAS SPAUDOS
DRAUGIJOS, ISEINA DU KARTU Į ŠAVALTĘ.

Prenumeruotojas Kalna:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$3.00; pusel metų \$1.50. Visur kitur
metams \$3.50; pusel metų \$1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perleidas (Money Orders) išrašykite Liaudies Balsu vardu:

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1013. Toronto 3, Ontario, Canada.

Asmeniškai kreipkitės 6 Denison Ave.

Ant Ko Remiasi Sovietų Sąjungos Užsienio Politika

Nekurię žmonės Sovietų-Vokietijos sutartį peikia sąmoningai, norėdami diskredituoti Sovietų Sąjungą ir jos simpatikus. Tokiems, aišku, nesvarbūs joki faktai. Tačiau yra nemažai tokių, kurie tos sutarties negali suprasti tikrai todėl, kad jie neturi aiškų supratimo ant ko remiasi Sovietų Sąjungos užsienio politika.

Sovietų Sąjunga palaiko draugiškus ryšius su kitomis šalimis ne jų vidujine tvarka vaduodamiesi, bet užsienio jų politika, remdamiesi. Pavyzdžiui, vidujinis Lietuvos režimas yra reakcinis, fašistinis. Uždarytos ne tik kairiosios partijos, o ir Krikščionių Demokratai Partija. Laikraščiai labai griežtai cenzūruojami. Susirinkimų laisvės nėra. Demokratinė rinkimų nėra. Bet Lietuvos atsinešimas linkui Sovietų Sąjungos visai kitas. Lietuva yra maž valstybė. Ji negali grumoti kitai valstybei. Prie to, ji turi nepuolimo sutartį su Sovietų Sąjunga. Sovietų Sąjunga taip pat atsinešė draugiškai. Sovietų Sąjunga visuomet stovėjo ir stovi už Lietuvos nepriklausomybės gynimą.

Yra ir daugiau šalių, kurių vidujiniai režimai fašistiniai a pusiau-fašistiniai, bet jų šalių užsienio politika linkui Sovietų Sąjungos yra draugiška. Jos nemano skelbti Sovietų Sąjungai karą ir užgrobti jos teritorijas. Aišku, Sovietų santykiai su tokiomis valstybėmis normalūs.

Dabar pasižiūrėkime į kitą pusę. Suvienytos Valstijos skaitomos demokratiškiausiomis šalimis visam pasauliui. Bet kuomet jos pripažino Sovietų Sąjungą ir užmezgė normalius santykius? Tik kelis metus atgal. Tiesa, Suvienytos Valstijos neorganizavo jokios agresijos prieš Sovietų Sąjungą, tas visiems žinoma. Bet neturėjo ir normalių diplomatinių santykių. Jie pagerėjo tik paskutiniu laiku.

Anglija taip pat yra demokratinė šalis. Bet ir ši visą laiką linkui Sovietų Sąjungos buvo nedraugiška. Sovietų Sąjungos ir Anglijos santykiai kiek pasitaisė tik paskutiniu laiku, kada pamatė, kad boikotas nieko nepadaeda.

Kanada ir po šiai dienai neturi su Sovietų Sąjunga ne tik diplomatinių ryšių, o ir prekybinių.

Sovietų Sąjunga pasirengus turėti normalius santykius su visomis kapitalistinėmis valstybėmis, nežiūrint to, kokia jų tvarka viduje, jeigu tik tos valstybės sutinka palaikyti normalius santykius su Sovietų Sąjunga. Vidaus reikalai yra kiekvienos valstybės žmonių reikalas. Sovietų Sąjunga į vidujinius reikalus nesikiša ir nesikiš, taip pat neieša niekam kisti į jos vidujinius reikalus.

Kas liečia darbininkų kovas, jos eina atskirai nuo valstybės reikalų. Darbininkai yra susijungę organizaciniai po visą pasaulį. Vienos šalies darbininkai gelbsti kitos šalies darbininkams. An kiek yra galima, tą patį daro ir Sovietų Sąjungos darbininkai. Valstybė Sovietų Sąjungos darbininkams tamė duoda pilną laisvę. Bet ir čia reikia pažymėti, kad iki šiam laikui kitų šalių unijon Sovietų Sąjungos darbininkų unijų nepriėmė. Kitais žodžiais sakant, Sovietų Sąjungos darbininkų talką atmeta.

Kalbant apie Sovietų Sąjungos ir Vokietijos nepuolimo sutartį, reikia atminti, kad ta sutartis buvo sudaryta vaduojantis ta pačia Sovietų Sąjungos užsienio politika — palaikyti normalius santykius su visomis kapitalistinėmis valstybėmis, jeigu jos nu to neatsisako. Vokietija, nežiūrint to, kad ji nazių valdoma, yra kapitalistinė valstybė. Naziai, kaip Lietuvos tautininkai, kitos šalyse konservatai, yra didžiojo kapitalo gynėjai. Jų valdžia — kapitalistų valdžia. Jeigu Vokietijos kapitalistų valdžia sutinka su daryti su Sovietų Sąjunga nepuolimo sutartį, Sovietams nėra reikalo atsisakyti ir versti Vokietiją būtinai būti Sovietų priešininke.

Kai kas sako, kad Hitlerio parašas niekam nevertas. Tikrai tiesa. Bet ar daug gali Sovietai pasitikėti kitų kapitalistinių valdžių viršūnių parašais? Sovietai negali pasitikėti nei vienos kapitalistinės valstybės viršūnių parašais. Sovietų Sąjunga pasitiki savo armija — Raudonąja Armija.

Sovietų Sąjunga nėra imperialistinė šalis. Jai nėra reikalo blokuotis su kitomis valstybėmis dėl pasidalinimo kolonijū ar už grobimo mažesnių valstybių. Jeigu ji ką veikė bendrai su kitomis valstybėmis, tai tik dėl to, kad apsaugoti taiką. Ji stengėsi su organizuoti karą nenorinčias valstybes į bloką, kad jokia agresija nebūtų galima. Bet tos pastangos nuėjo užniek. Kai kurios valstybės taikos nenorėjo.

Sovietų Sąjunga stovi į kurią nors pusę, kad padėti vienam imperializmui nugalėti kitą — nėra reikalo. Jai yra priešai ir vienos ir kitos pusės imperializmas. Jeigu jie dabar jos neliečia, jai geriausia palikti juos ramybėje ir pažiūrėti kokie iš jų kovotojai, kaip kad Molotovas nurodė.

Jeigu Francija ir Anglija būtų sutikusios pasirašyti antiagresinį paktą, Sovietai būtų pasirašę, nes tuo žygiu gal būtų buvęs užkirstas kelias dabartiniam karui. Kuomet tas paktas liko nepasirašytas, Sovietams teko pasirašyti nepuolimo sutartį su Vokietija, kad atspalaiduoti rankas nuo susikirtimų tarp Anglijos ir Francijos iš vienos pusės ir Vokietijos — iš kitos.

Sovietų Sąjungos valdžia vienodal įvertina visų šalių darbą žmones. Bet ji negali per jėgą priversti kitų šalių valdžias daryti taip, kaip darbo žmonėms geriau. Jeigu kapitalistinių šalių valdžios elgiasi prieš darbo žmonių interesus, tų šalių darbininkų reikalas bendromis jėgomis kovoti prieš tai, kovoti už išrinkimą demokratiškų valdžių, kurios kooperuotų su Sovietų Sąjunga, kad išlaikyti taiką pasaulyje. Jeigu Sovietų Sąjunga pradėtų diktuoti kurios nors šalies valdžiai, piktniūsių ir darbininkai. Už tai Sovietų Sąjunga stovi už nesikišimą į vidujinius reikalus.

Tie, kurie norėtų pastatyti Sovietų Sąjungą žandarų prieš viso pasaulio reakciją ir imperialistus, išeina prieš pačią demokratiją. Nei vienos šalies žmonės nenorėtų, kad kas jiems diktuoti. Sovietai sutinka su draugiškomis valstybėmis kooperuoti dėl taikos išlaikymo, bet atsisako nuo diktavimų.

— Po šimts pipkių, negalima rasti ramybės ir jūroje.

APŽVALGA

Kokios Pozicijos Lietuva Turėtų Laikyti Šiame Krizyje

Kadangi dabartinis karas vyksta Lietuvos pašonėje ir tarp valstybių, kurios abi yra Lietuvos nuskriaudusios, daugeliui lietuvių kyla klausimai, kaip Lietuva turėtų orientuotis: ar palaikyti kurią nors pusę, ar laikytis neutraliai. Už tai Laisvė, tušėdama tuos klausimus mintyje, savo editoriale rašo:

Kaip kurie žmonės stato klausimus: Lietuva nuskriaudė Lenkija pavergdama Vilnių ir Vilniją, todėl ar nebūtų gerai, kad dabar Lietuva išstotų prieš Lenkiją ir pareikalautų atgal savo žemės?

Kiti sako: Lietuva dar šimmet nuskriaudė Vokietijos fašistai palimdami Klaipėdą, todėl ar nebūtų gerai, kad dabar Lietuva pareikalautų iš Vokietijos atiduoti ją atgal?

Mes manome, kad abu žygiai būtų Lietuvai nelaimė. Jeigu Lietuva dabar pareikalautų Vilniaus ir Vilnijos ir Lenkijos, tai veikiausiai kiltų karas. Galimas daiktas, kas šiandieninėse sąlygose Lietuva ir paviktų lenkus išvartų nes jie turi pilnas rankas su vokiečiais. Bet kas būtų Lietuvai tada, jeigu Anglija ir Francija nugalėtų Vokietiją. Tada Lietuva galėtų būti ir visai pasimaugta. Ją apkalintų, kad ji pasinaudojo Lenkijos nelaime ir užpuolė, kaip praeitais metais Lenkija pasielgė su Čekoslovakija.

Iš antros pusės, jeigu Lietuva išstotų prieš Vokietiją tai dabar nazių galinga karc mašina sunaikintų Lietuvą. Galimas daiktas, kad pabaigoje karo Lietuva atgautų Klaipėdą ir Lenkija už pagalbą jai kare su Vokietija atiduotų Vilnių ir Vilniją, bet tai būtų labai brangia kaina atgauta. Prie to, dar nėra užtikrinimo, kad Vokietijos fašistai bus įveikti. Dar Musolinis stovi ginkluotas. Dar labai neišikiška politika visos eilės valstybių: Jugoslavijos, Bulgarijos ir Vengrijos.

Mes manome, kad Lietuvos politika turi būti taikos ir neutraliteto politika. Ši politika gal apsaugos ją nuo baisios karo liepsnos. Gi karo pabaigoje Lietuva galės pareikalauti to, kas jai priklauso. Mes manome, kad Sovietų Sąjunga, kuri Vilnių ir Vilniją pripažino Lietuvai, tas Lietuvos teises parems. O Sovietų Sąjunga daug reikiška. Taigi, Lietuvai reikia atsteigti demokratiją, suteikti žmonėms laisvę, padaryti galą persėkiojimams ir kietai laikytis neutraliteto. Mes manome, kad Laisvė duotė teisinga propozicija. Neutralumas Lietuvai sveikiausias dalykas. Lietuva negali pasitikėti nei Lenkija, nei Vokietija. Dailiskime, kad Lietuva stovja su Lenkija ir Lenkija su savo talkininkais laimi. Ar gali kas užtikrinti, kad Lenkija neatuks Lietuvai nugaros, kaip ji atsuko po to, kad Lietuva ir Lenkija išvarė iš Lietuvos ir Lenkijos bolševikus? Panašaus pasielgimo

galima tikėtis ir iš Vokietijos pusės, nes dabartinė valdžia jau atsuko nugarą visiems savo talkininkams, padėjusiems Vokietijai pasigrobti visą eilę kraštų. Taip pat negalima pasitikėti ir kitomis valstybėmis, nes paskutinių metų politika buvo neprielanki mažosioms valstybėms. Dabartinėse sąlygose Lietuva turi laikytis neutraliai ir būti pasirėngus atremti tuos, kurie jos neutralumą laužys.

Kitus Belaisvius Vadina, Bet ir Pats Į Tą Belaisvę Puola

Naujienu apžvalgininkas barasi ant Keistučio Michelsono, kam pastarasis užgria Sovietų-Vokietijos sutartį. Apžvalgininkas rašo:

Kai kurie mūsų jaunuoliai dirbusieji iki šiol komunistų spaudoje ir organizacijose, bet bandžiusieji vaidinti "bešališką progresyvių" rolę, atsidūrė šiandien ypatingai keblioje padėtyje, kuomet Maskva puolė į glėbį Vokietijos naciams. Tai gana aiškiai matyti iš bolševikiškos "Tiesos" angliško priedo.

Vienas tų jaunuolių, K. Michelsonas, rašo apie sovietų-nacių sutartį taip:

"... negalima, nuneigti, kad pereitųjų metų įvykiai naująją rusų politiką pateisina."

"... šituo atžvilgiu (kad japonai atsietė nuo Berlyno) nepuolimo sutartis yra didelė pergalė Sovietų Tolumųjų Rytų politikai."

"... Sovietus reikia pasveikinti, kad jie mokėjo labai gerai aprūpinti savo reikalus."

Aišku, kad jaunasis Keistutis yra bolševikiškos ideologijos belaisvis. Jisai nepajęgia iš jos pantių ištrukti.

Bet, kaip atrodo, tai ir Naujienu redaktorius virsta tos "bolševikiškos ideologijos belaisviu." Tam pačiam numery editoriale jis rašo:

Naciams viešai pasirodžius vienoje kampanijoje su bolševikais, kilo didelis sumišimas diktatūrų ir jų rėmėjų eilėse Japonija, žinoma, tuoju atsietė nuo fašistų "ašies." Bet kebliausioje padėtyje atsidūrė Musolinis. Jam jau ir šiaip buvo vis sunkiau ir sunkiau sekti paskui Berlyną, kuris visą laiką grobia, o juodmarškiniams nieko neduoda. O kai Hitleris puolė į glėbį Maskvą, tai Musolinui pasirodė toliemesnis talkininkavimas naciams beveik neįmanomas.

Tai, kaip matote, ir pačios Naujienuos pripažįsta, kad Sovietai, sutikdami pasirašyti su naciais nepuolimo sutartį, imėsi ir diktatorių tarp sumišimą. Kitą sakant, kad nazių ir fašistų frontą išardė iš pamatų.

Kad tas tarnauja taikos blokui, šiandien jau matosi. Vokietijai nepadaeda nei viena šalis.

Tiesa visuomet turi laimėti. Japonija sulaukė savo kampaniją prieš Angliją ir paliosavo jos

Vokietijos Karo Laimėjimo Ir Pralaimėjimo Perspektivos

Kad bent kiek tiksliau būtų galima kalbėti apie šio dabar pradėto karo laimėjimo ar pralaimėjimo perspektyvas, reikia prisiminti praeitojo didžiojo karo pasekmes ir kodel jis turėjo pasibaigti Vokietijos pralaimėjimu; prisiminti tuos faktorius, kurie vedė prie pralaimėjimo. Savaime suprantama, kad karo mašinos, ginklai ir pabūkliai lošia didelę ir svarbią rolę kare, bet tai dar neviskas. Ginklai ir karo pabūkliai ne visus karus nulemia. Paėmus Kinijoje vedamą Japonijos karą, matysime, kad Japonija yra nepalyginamai daug labiau apsiginklavusi, negu Kinija. Vienok karas tęsiasi jau treti metai ir konkrečių rezultatų dar nėra. Taipgi prisiminus ir Ispanijos karą matysime, kad ginklai ne viską nulemia. Be ginklų ir karui nepasiruošus Ispanijos liaudis didvyriškai išsilaukė dvejus metus prieš dešimteriopai labiau ginkluotas fašistų armijas. Ir jei ne kitų šalių talkininkavimas Ispanijos fašistams, ginklais ir diplomatijos pinklėmis, bei suruosti išdavimai iš vidaus, tai nėra abejojama, kad fašistai būtų buvę sumušti pačiose pirmose dienose. Ir todėl, nors ginklai lošia labai svarbią rolę, bet lemiančią svarbą sudaro tai, kas tuos ginklus turi ant Keistučio Michelsono, kam pastarasis užgria Sovietų-Vokietijos sutartį. Apžvalgininkas rašo:

Kaip praieityje, taip ir dabartiniuose karuose lemiančią rolę lošia liaudis. Liaudies rankose yra visų karų laimėjimo galia. Jei užkariautoji liaudis pasiduoda svetimai priespaudai, ją lengva užkariauti ir užkariavus išlaikyti, bet jei liaudis yra pasiryžus laisvai gyventi, ji gali visus karų laimėjimus taip greitai paversti pralaimėjimais, kaip tie laimėjimai buvo padaryti. Tą patį tvirtina praeitojo didžiojo karo pasekmės. Vokietijos imperialistai karą turėjo pralaimėti, nes jų liaudis nesutiko žudyti kitų kraštų piliečius ir tuo tarnauti vokiečiams imperialistams. Ne ginklai lošė lemiančią reikšmę bet žmonės.

Didysis karas buvo imperialistinis karas ir todėl nei vienos šalies liaudis nenorėjo žudyti dėl išnaudotojų interesus. Bet ne visur liaudis pajėgia nusikratyti išnaudotojų jungo. Rusijos liaudis ejo teisingesniu keliu ir j laimėjo, bet Vokietijos liaudis liko kapitalistų suvedžiota, nepajėgė suburti savo jėgas krūvon, nes ją demoralizavo įvairūs "socialistai" gražiais pažadėjimais ir kairomis frazėmis. Toji paskleista demoralizacija sulaukė liaudies žygiavimą pirmyn ir davė progos Vokietijos kapitalistams susitaikyti su Francijos ir Anglijos kapitalistais ir padaryti "taiką." Vokietijos kapitalistai, matydami, kad liaudis griežtai atsisako žudyti dėl imperialistinių interesų, sutiko padaryti didžiausias nuolaidas kitų šalių kapitalistams, kad tik užbaigtų karą, nes jei karas būtų buvęs tęsiamas toliau, tai tiems "socialistams" nebūtų pasisekę sudemoralizuoti kylančią Vokietijos liaudį ir todėl jie, norėdami išvengti Rusijos kapitalistų likimo, sutiko geriau karą pralaimėti, negu netekti paskutiniųjų teisių išnaudoti krašto gyventojus. Vokietijos imperialistai suprato, kad "taiką" padarius nors jų interesai kiek nukentės, bet pačia didžiąją karo nuostolį našta nešti teks Vokietijos gyventojams.

Ir Vokietija karą pralaimėjo, pilnoje to žodžio prasmėje, ir kapitalistai ir liaudis.

Dabartiniame kare dalyvauja tokios pat jėgos. Pasikeitė tik ginklai, jie liko labiau pagerinti, kad greičiau galėtų žudyti žmones, bet siekia ir tikslai tie patys. Vokietijos kapitalistai keršija kitų šalių kapitalistams už praeito karo pralaimėjimus.

Ar pagerėjo perspektyvos jiems laimėti karą?

Į tą klausimą ne taip lengva teisingai atsakyti, bet labiau įsigilinus į liaudies troškimus ir siekius, galima. Šiame klausime ypatingai svarbu patirti, kokią dabar yra Vokietijos liaudies nusistatymas. Ar Vokietijos liaudis yra pasiryžusi kovoti iki mirties už Vokietijos imperialistų reikalus, imperialistų, kurie juos išnaudoja ir laiko paverge? Yra labai abejojama, kad liaudis, būdama taip prispaušta, kaip Vokietijoje prie nazių režimo, būtų pasiryžusi lieti savo kraują į atiduoti gyvybę dėl tų išnaudotojų. Yra tiesa, kad nazių režimas savo šovininistinė propoganda yra daugeliui kam susukę galvą, daug kas yra uždegtas aklu patriotizmo jausmu, bet nie kas negali garantuoti, kad šalt ir žiauri tikrovė tų užsidedimų neužgesys į trumpą laiką. Vienok imant abelnai visą Vokietijos liaudį, ji nenori karo. Pei visus Vokietijos šonus išein: pranešimai sako, kad vokiečiai darbininkai, vokiečiai valstiečiai ir kiti, karo nenori.

Čia tai ir yra pats svarbiausias reiškinys. Vokietija yra karui pilnai pasirušusi tik ginklais, bet ginklai yra valdomi žmonių, kurie karo nenori. Čia jau yra vienas veiksnys, kuris rodo ir stumia Vokietijos imperialistus prie karo pralaimėjimo. Be to, yra dar daugiau. Vokietijos pavergtos tautos, pastatytos savo gyvybėmis ginti Vokietijos kapitalistų reikalus, griežtai pasipriešins, negu taikos metu. Už tautos laisvės ir nepriklausomybės atsteigimą sparciai dabuojasi Austrijoje, Čekoslovakijoje. Ypatingai gyvas veikimas eina Čekoslovakijoje. Tai vis apsunkena ir sumažina progą Vokietijai laimėti karą.

Ginklų jėga Vokietijos karo pirmomis dienomis jai gerai tarnauja ir yra mažai verties, kad Lenkija galėtų prieš tą ginklų jėgą atsilaukyti, jei jos santarvininkės nepadės. Bet laimėjimas karo Lenkijoje vis vien neišgelbės Vokietijos kapitalizmo. Vakarų fronto ofenzyva iš francūzų ir anglių pusės gali privest Vokietijos imperialistus prie pralaimėjimo ir duoti Vokietijos liaudžiai progą, kurių ji tinkamai nepanaudojo praeito karo pabaigoje.

Vakarų frontas gali duoti geras progas ir Lenkijos liaudžiai atsteigti savo nepriklausomybę ir demokratiją, jei tik kitų šalių liaudis laikysis tvirtai ir nepasiduos kitų šalių kapitalistiniam užsimojimams ir pavergimui užkariautojų kraštų, o visame ki me pagelbės liaudies teisių gynėjams ir demokratijos steigėjams.

B. MOBILIZUOJA MOKSLEIVIUS I DARBA

Klaipėda. — Kadangi Klaipėdos krašto seimelyje lietuvių turėjo net 12 atstovų, dabar išleistas parėdymas, kuriuo Klaipėdos miestas bus valdomas priškirtų partijų pareigūnų nurodymais.

Rugpiūčio 3 d. išleistas parėdymas, kuriuo visi moksleiviai — abiejų lyčių ir visi amsenys, kurie neturi pastovaus užsiėmimo, mobilizuojami į darbus, nes reikia pavaduoti mobilizuotus pratimams ir į manevrus atsarginius.

PASTABOS

Makpaperiniai vėl stoja savanoriais, kad padėti atmušti nazius agresiją. Žiūrėsim, ar daug atsiaras iš tų, kurie daug kalba ir rašo apie demokratijos gynimą ir kovą prieš nazius ir fašistus.

Mums atrodo, kad daugelis tų demokratų ir dabar nesirodys. Visas jų darbas, tai plepėti.

Anglijoj ir Kanadoj šiuo metu vedybų skaičius labai pakilo. Atrodo, kad karas pakurstė meilę, ar ne?

Yra visokių žmonių. Vieni nieko nelaukdami stoja į kariuomenę, o kiti ir visai nenorėdami vedasi, kad tik pabėgti nuo kariuomenės.

Taikos metu ir tie giriasi esą dideli Britų imperijos mylėtojai, pasiryžę atiduoti savo gyvybes.

Yra daug darbininkų, kurie ako, kad šis karas yra grynai imperialistinis karas, todėl nereta remti nei vienos pusės.

Tame pasakyme yra daug teisybės, bet ne visa. Teisybė, kad taraujančios valstybės yra imperialistinės. Visos turi kolonijų ir pavergtų valstybių. Ir ta pati Lenkija turi pasigrobus didelius plotus Ukrainos, Lietuvos ir Čekoslovakijos. Bet šale to yra dar ir kitas faktas.

Pirmiausia reikia atminti, kad Lenkija yra užpuolta agresoriaus. Kita, jeigu bus leista tam agresoriui laimėti ir tollau, jis pasidarys dar biauresniu. Jis grois ir daugiau valstybių.

Sumušus Vokietijos nazius, galima paliosuoti Austriją, Čekoslovakiją ir net pačios Vokietijos liaudį. Tik reikia žiūrėti, kad liaujančios valstybės ant galo nepanaudotų imperialistinių metodų, tai yra nepasidalintų tarp savęs.

Kanados ministerio pirmininko King politiką dabartiniame rizeje labai pagirtina.

Kanada pirmoj vietoj turi rūpintis savo žemės saugumu. Pasui čuoti galima pagalba Anglijai, padėjančiai Lenkijai.

Beabejones, atsiaras tokių, kurie smerks Kingą, kam jis stovi prieš konskripciją, bet nereikia o paisyti.

Kanados laikraščiai dabar laisvai nepatenkinti Suvienytų Valstijų elgesiu, tai yra griežtu neutralumu.

Bet kas kaltas. Kadą tas įstalymas buvo svarstomas, ir Kanados reacionieriai palaikė tuos, kurie stovėjo už tą įstatymą.

Reacionieriai tuo laiku matomai nematė, kad tas įstatymas galės būti atsuktas prieš juos.

Nors karas dar tik prasidėjo, tačiau daugelio dalkų kainos jau kyla. Galimas daiktas, kad pakils ir laikraščiu reikalingi dalkai. Tuomet mūsų izėdas atsidurs į keblią padėtį.

Būtų gerai, kad draugai nepamirštų ir laikraščio. Jūs žinote, kad tokiais laikais laikraštis yra labai reikalingas.

Kanados reacionieriai, pasinaudodami šiuo kriziu Europoj, reikalauja demokratinių teisių panaikinimo, šaukdami, kad pažangus judėjimas prieš Kanados paramą Lenkijai ir Anglijai.

Visas lietuvių organizacijos turėtumėt pasiūsti premjerui laiškus, nurodant, kad stovite už paramą Lenkijai ir jos talkininkams kovoje prieš agresiją.

Norint, kad šis karas būtų tikrai prieš nazizmą ir už demokratiją, reikia demokratines teises išsaugoti.

Jeigu demokratines teises bus užgniaužtos, bus visai atvirkišai: žmonės kovos už demokratiją, tuo pačiu laiku jos neteks ten, kur turėjo.

Vandens Gelmių Pavojai

Vandenynų gėmėse yra visokio turto. Ten yra dar daug neiširtų augmenų, ten taipgi yra nuėgrimzdusių daug laivų su nesuskaitomais turtais. Todėl jūrų gėlmėn leidžiasi įvairiausiems tikslams, karo, mokslo, turtų ieškojimo ir t.t. Bet nusileisti į jūrų gėlmes nėra taip lengva. Pasielkimas jūros dugno yra surištas su daugybe sunkumų. Bet ne visos vandens gėlės yra vienodai pavojingos. Kur ne taip gili, kur nėra gilumos srovių bei didelių jūros gėlėse gyvenančių gyvūnų, ten jūros dugno pasiekimas yra daug lengvesnis.

Pavojingiausia laivams vieta yra ties Sable sala. Ten yra daugiausia nuskenusių laivų. Toji vieta randasi netoli nuo Niufaundlando. Ten nuolatos laikosi didžiausi rūkai, aučros ir kiti pavojai. Bet visų didžiausių laivų kapai yra tarp New Yorko ir Bostono, ties Cape Cod, kur apie 50 metų (1843 — 1893) nuskeno 2,131 laivas.

Prieš pat karą Turkų vyriausybė stengėsi iširti Tšešme į lanką, kur 1770 metais buvo įvykę dideli mūšiai tarp rusų ir turkų laivyno. Pastangos pavyko labai gerai ir narams pasisekė iš rusų admiralo laivo iškelti 12,000 auksinių dukatų ir kitų turtų. Daugelis yra nuskenusių piratų laivų su nesuskaitomais turtais. Vienas tokio ang-

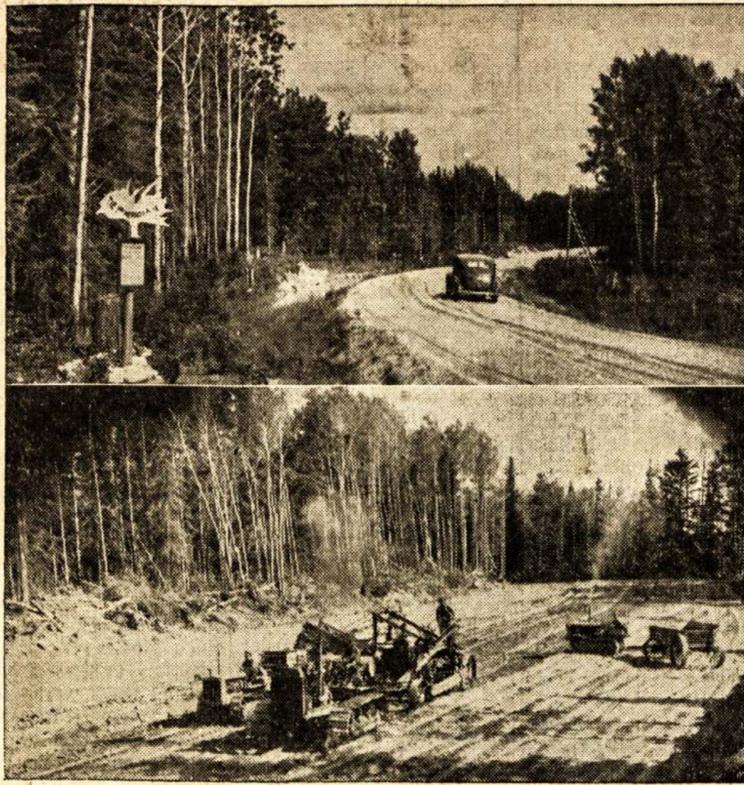
lų pirato laivas yra žinomas nuskenęs Ramiajame vandenyne tarp Kokoso salų. Jis buvęs prikrantas daugybe aukso, sidabro ir įvairių brangakmenų, bet surasti niekam nepasiseka.

Tų turtų ieškant, nari susitinka su daugybe sunkenybių, kurias nevisada pavyksta nugalėti. Ypatinai sunku nugalėti tamsą ir vandens spaudimą. Šviesa saulėtą dieną prasiskverbia tik kelius metrus vandens gilumon, o toliau ji išsisklaido ir viešpatauja tamsa. Prožektoriai tokioje tamsoje duoda tik išsklaidytą šviesą ir toliau kaip per 10 — 12 metrų nematyti. 1911 metais nuskeno laivas "Merida," tuojau buvo pranešta tiksliai nurodant laivo paskendimo vietą ir į dugną nuleisti nari. Bet ten buvo taip tamsu, kad nari praeidavo 3-4 metrus nuo laivo, visai jo nepatėmędami. Panašiai buvo su nesena nuskenusiu Jungtinių Valstijų povandeniniu laivu Squalus. Jis buvo nuskenęs į dumblinę dugną, kur "smėlio aučros" ir smarkios vandens srovės jį nešiojo. Todėl nors ir moderniškausias įtaisus naudojo, vienok truko gan ilgai, kol jį ištraukė. Anglų laivas Thetis nuskeno ant akmeninio dugno ir jį buvo lengviau surasti bei ištraukti, nors 70 metrų gilumoje darbas nebuvo lengvas.

Leidžiantis į jūros dugną, vandens spaudimas labai greitai didėja. Paviršiuje vienas kvadratinis centimetras yra spaudžiamas virš dviejų svarų sunkumo, o jau 19 metrų gėlmėje, žmogaus kūną spaudžia 70 tonų. Prie tokiu spaudimu žmogus subliukštų, kaip blynas ir todėl į naru rūbus pumpuoja tiek oro, kad jis atlaikytų spaudimą. Bet kada didelis oro spaudimas susidaro naru rūbuose, tai azotas išstipsta žmogaus kraujyje. Šitas išstipręs azotas vėl iš kraujo išsiskiria, jeigu naru į viršų kelia palengva ir oro spaudimą pamažu mažina. Todėl iš didesnės jūrų gėlės, narus kelia bent kelias valandas. Bet jeigu naru būtų iškeliami staiga, tai nuo staigaus oro spaudimo sumažėjimo, azoto burbulėliai susikabina su raudonais kraujo rutulėliais ir kraujas tuojau sutirštėja, užsikemša gyslos ir naru miršta.

Anglų lakūnas, apsiginklavęs moderniškomis priemonėmis.

Saskatchewano valdžia daro didelį parką Lac la Range. Šis parkas užims 1,100 ketvirtinių mylių. Viduje parko yra didelis ežeras. Karas šiuos darbus gali visai sulaukyti.

Augalų Kvapas Reikalingas Žmogaus Sveikatai

Visi žinome gerai, kad miesto darbininkai yra daug silpnesni ir neturi tokio atsparumo prieš ligas, kaip kaimo gyventojai. Žinoma, tam yra daug priežasčių, kaip tai, didesnis nervų įtempimas prieš darbo, visokios sveikatai nepalankios darbo sąlygos, bei oras, kuriame prisieina dirbti. Taipgi maistas ir kiti dalykai. Bet taip pat į miesto gyventojus neigiamai atsiliepia ne tik gazolinio dūmų pritrinkęs oras, bet ir tai, kad miesto gyventojai mažiau gauna augalų kvapo.

Tą puikiai supranta turtinges-

Yra narams rūbų, kuriais jie gali apsieiti be oro spaudimo. Jie yra nulieti iš plieno ir atlaiko jūros spaudimą 200 metrų gilumoje, bet jie yra labai sunkūs ir nepatogūs naru veiksmams, todėl labiau yra naudojami naru rūbai, į kuriuos pumpuoja orą.

nieji ir todėl jie vasaros laikotarpiui vyksta iš miesto į laukus, kur švaresnis ir sveikesnis oras.

Vokiečių tyrinėtojo Karlo Geberlinas manymu (mokslininkas Geberlinas buvo žymus žmogus prieš Hitlerio įsigalėjimą), augalų kvapėjimo reikšmė nepaprastai didelė. Augalų kvapas ne tik vilioja vabzdžius, tuo būdu užtikrindamas augalų apsidulkinimą, bet taip pat teigiamai veikia į gyvulių bei žmogaus organizmą. Jis savo moksliniuose bandymuose yra patyręs, kad daug miesto liguistų gyventojų visiškai pasveiksta, kada jie ilgesnį laiką pagyvena gausios augmenijos apsupti, kaime. Jis teigia, kad žmogui reikalingas ne tik deguonies buvimas ore, bet taip pat tam tikrų kvapiųjų dalelių, juo labiau, kad tos dalelės dažnai priklauso terpenų rūšiai, vadinais, giminingos kamparui.

Kvapios augalų dulkelės kartu su įkvėpjamu oru patenka į kraują ir jos esą taip pat reikalingos, kaip vitaminai maiste. Todėl jis sako, kad miškų, laukų ir sodnų oras yra būtinai reikalingas kiekvienam žmogui, nes jame yra ne tik pakankamas kiekis azoto, bet taip pat ir augalų kvapo dulkelės.

Irgi Škotiško Kraujo

Vienoje stotyje maoras laukė traukinio, tuo tarpu prie jo priėjo vienas škotas ir pradėjo jį kalbinti. Po kiek laiko maoras kreipėsi į škotą pareikšdamas:

— Tu nusistebėsi išgirdęs, kad aš irgi turiu škotiško kraujo savo gyslose.

— Nuostabu ištikrųjų. Kaip tai atsitiko?

— Mano prosenelis vieną sykį per pietus suvalgė škotą kuniga.

72 Km Panemuniais

Nūdieninis Raudondvaris ir jo Senovės Paminklai

Ties Kaunu Nemunas drąsiai pasisuka į vakarus.

Jo krantai čia beveik visur aukšti, statūs, apaugę medžiais ir krūmais. Tai vienur, tai kitur ant tų krantų ar jų pakalnėse išsimėtę varganos valstiečių sodybos, vienur kitur gubelėse džiūsta vasarus.

Garlaivyje nedaug kelevių. Vieni jų stovinėja būreliais "denyje, kiti sėdi suoluose, bet beveik visi garsiai tarpusavy kalbasi, ginčijasi, skeryčioja rankomis. Šalia manęs laivo pršakkyj stovi žmogus, kuris dairosi tai į vieną, tai į kitą Nemuno krantą, žiūri prieš vandenį į nykstančius Kauno namų stogus ar į dar ryškius bažnyčių bokštus, ir man atrodo, jog jis būtų patenkintas, kad garlaisis plauktų dar lėčiau.

Nuostabiai gražios vietos, — sakau jam. — Tik kad tie vaizdai keičias per greit.

— Ne visiems, — sako jis, šypsodamasis. — Aš matau daug nuobodžiaujančių kelevių.

Ir mudu abu įsusprantam, kaip galima nuobodžiauti, plaukiant Nemunu.

Grožintis Nemuno krantais, nėra kuomet šnekėtis. Abu vėl tylim, žiūrim garlavio sukeltos bangos skalauja seklius Nemuno pakraščius, klausom, kaip virš vandens išlykėja žuvelės. O garlaisis pamažu supasi bangose, pamažu plaukia į vakarus.

Čia pat dešinėj Lampėdžių vasarvietė. Sukaukia garlavio sirenos, subraška vairo lynai, ir garlaisis pasisuša į krantą.

Lampėdžiai dar nesena buvo pakauņės kaimas. Dabar jie virsta miesteliu. Jie prisispaudę panemunėje prie pušyno, kuriame dygsta viena po kitos vilos. Keliasdešimt vasarotojų ir šiaip lampėdiečių laukia priepilaukos tiltyj, už Nemuno pasisukimo geltonuoja plaiažas.

Garlaisis vėl uždusęs pūkšnojama Nemunu. Lampėdžiai lieka pakelėje, o Raudondvario bažnyčios bokštai iš tolo dominuoja panemunėje. Aš dairaisi, kurioj vietoj Nevėžis suranda Nemuną, nors gyvsidabriu spindintį Nevėžio veidą jau matau nuo gar-

lavio denio. Bet Nevėžis nesisukba į Nemuną, jis plaukia be maž 2 km. lygiagrečiai su Nemunu, o tik ties Šilelio kaimu kranta į Nemuno glėbį.

— Jūs žiūrit į Raudondvarį, — sako man bendrakeleivis, — o aš jį su dėmesį norėčiau atkreipti į kairįjį Nemuno krantą, kur stūkso štai vienišas Pyplių piliakalnis. Raudondvario apylinkės labai gausios istoriniai paminklai. Tačiau aš tikiu kai kuriais mūsų istorikais, kurie sako, jog Pyplių piliakalnis — pats įdomiausias senovės paminklas panemunėje.

Pyplių piliakalnis neatrodo įspūdingas. Nuo garlavio jis sunku buvo skirti krante, ir tik didokas sargybų bokšto pylimas vakarinėj piliakalnio dalyj priminė, kad panašūs kiaušiniai ant Nemuno kranto patys neišauga. Pyplių piliakalnio istoriją mes gerai žinome.

Kiekvienam pradžios mokyklų vadovėlyj, skirtam pažinti savąjį kraštą, yra Pilėnų gynimo istorija. Nuo to dramatiško epizodo panemunėje jau praėjo 603 metai, tačiau jis mus stebina savo herojiškumu dar ne vieną šimtmetį. Nūdien įrodinėjama, kad Pilėnai nebuvo Pūnios piliakalny, kadangi ta vieta apie 1336 m. kryževiams buvo nepasiekiamą, o daugelis davinijų rodo jog Pilėnai buvo ne kur kitur, o Pyplyuose.

Šilelyj išlipau iš garlavio, o (Nukelta ant 6 pusl.)

Agnes Chrapelle, hamiltonietė, viena iš išgelbėtų Athenia kelevių. 128 kelevių nesuranda.

R. LEFEVR

BAIMĖ

(Pabaiga)

Iėjimas jų užtvenktas. Kartais viduje pasidaro visiškai tamsu.

Lygiai protarpiais pasigirsta visada vienodas, kaip malda, jaunesniojo gydytojo prašymas, tariamas nuvargusių balsu:

— Atsitraukite nuo įėjimo. Prašau pasitraukti. Kitaip, mes užtrokšime.

Mane perrišo. Tačiau ilgai manęs čia nelaukys.

Aš laukiu tik, kada artilerijos aučros nurims. Tokių, kaip aš, čia nemažai. Mes pasijūrim kiti į kitą. Ar eiti toliau, ar dar lukterėti?

Viršuje vienas po kito sprogsta šoviniai. Priešakinėse pozicijose mes ramiau vaikščiojame prie tokios ugnies, bet čia, sužeisti, mes bijome iškišti oran nosį.

Mes nepaisome dejavimo ir blogo kvapo. Mums čia atrodo rojus. Čia mes esame apsaugoti nuo šovinių keturių metrų storumo žemės sluogsniu. Kad tik mus iš čia neišvytų. O čia jau pilna...

Tarp mano kojų painiojas kažkoks gyvulus.

Tai — blogas, rudas, su nusišėrusiu kailiu, šuo. Jis, turbūt, čia pasilikio nuo vokiečių. Šuo bando laizyti žaizdas, bet sanitarai suvaro jį.

Aptikęs sužeistųjų tarpe vokiečių, jis sveikina jį, šokinėdamas ir vizgindamas uodegą.

Vėl naujas, dar stiprenis sprogimas. Prie įėjimo kažkas šaukia. Visi veržiasi giliau į vidų. Mane prispaudžia prie pat sienos.

Soviny sprogta ant laiptelių, ties pat įėjimu. Aš pajutau net sproginio karštį ir aiškiai mačiau jo liepsną.

Įbėga baisiai išblyškęs, sukastais dantimis, sanitaras, prilaidydamas dešinę ranką, kuri kaba lyg skuduras į šmotukas suplėšytoje rankovėje, stumdydamasis veržiasi prie užpakalinės sienos.

Du sanitarai sunkiai ineša kruviną, žemėmis apipiltą ir paraku kvepiantį, žmogų. Stiklinėmis akimis galva bejėgiškai nukarusi žemyn.

Ieško vietos. Abu gydytojai skuba gėbėti. Staiga minioje vėl sujudimas. Dar du sužeisti, tėvas ir sūnus, — aš mačiau juos anksčiau priešakinėje linijoj, — tėvas labai susijaudinęs, jis mosikuoja rankomis, skundžiasi.

Vėl sąmyšis, kažkas keikiasi. Jaunesnįjį gydytoją ištinka vėmimo priepolis, ir aš jaučiu aštrų kvapą.

Antrasis gydytojas prieina prie jo. Tačiau jaunesnysis jį atstumia, gliai atsidusęs, išgeria degtinės ir vėl imasi darbo, kurio galo nė nematyti. Pasilenkęs prie skeveldromis sužeisto žmogaus, jis skaičiuoja jo žaizdas:

— Trylika, keturiolika, penkiolika... o, net šešiolika...

Aš pasiryžęs išeinu iš požemio.

Priešais mane sanitarai ant neštuvų neša nejudantį žmogų; jo rankos sudėtos ant pilvo; akys dega beprotiška ugnim.

Saudymas kiek nurimsta. Man teks pereiti du tūkstadius metrų, kol aš pasiekisiu ligoninę, iš kur mane evakuos į užfrontę. Tą kelionę reikia atlikti einant upės vaga, kuri yra be paliovos apšaudoma sunkiosios artilerijos.

Tai užtveriamosios ugnies linija. Miške aš matau bėgančius sanitarus su savo sunkiąja našta. Aš taip pat, kaip ir sanitarai, stengiuos eiti artimiausiu šlaitu. Šoviniai sprogsta dešinėj pusėj, bet mūsų laimei gana toli.

Visa žemė aplinkui šovinių išrausta. Čia buvo atkaklios kautynės. Visur išmetyta

kuprinės, amunicijos liekanos, ginklai ir vokiečių lavonai.

Sanitarai, kurie jau nebe pirmą kartą atlieka tą kelionę, tvirtais žingsniais eina į priekį. Mirties ir visuotinio nuniokojimo fone šis narsuolių būrelis nepaprastai mane jaudina.

Pakelėje aš randu draugų lavonus. Štai guli mažasis 10-sios kuopos furjeris, jis šovinio pusiau užkastas į žemę, su išplėsta krūtine.

Jis buvo visai jaunas — 1915 metų šaukimo. Jo lūpos iškreiptos ir pajudęs veidas, bet aš pažįstu jį iš akių.

Dabar tenka pasukti į dešinę. Čia aš stuju, šoviniai krenta nuolatos.

Aš vos suspėju pulti ant žemės, kai į orą išmeta visą šlaito iškysulį. Mane ligi galvos užplėta žemėmis. Aš pasikeliu... ir vėl gulu. Mane apima nenugalima baimė. Šoviniai sprogsta kas sekundę. Aš įsiklausau, bet kažkodėl negirdžiu charakteringo staugimo, kuris parodo šovinio atėjimą...

Aš sumištu... Jie sprogsta iš visų pusių, aplinkui, bet beveik be jokio garso; jiems sprogant pakyla baltų, sunkių dūmų debesėlis. Aš pajuntu lyg ir žydinčių sodų, ar nunokusių obuolių aitrų kvapą; jis mane svaigina. O žinau, kas tai yra! Gleivėtoji burnos ir akių plėvelė įkaista, o iš akių pasruva ašaras... Aš skubu užsidėti priešdujinę kaukę, bet jos žėrutis sugedęs... dujos skverbiasi po kaukę... aš trokštu...

Per visą mišką sklaidžiasi baltos dujos, tai primena man rudens priešaušrio rūką, kuris kyla viršum vandenų ir yra saulės išsklaidomas.

Užsidengęs rankom apakusias akis ir sulaukydamas kvėpavimą, aš iš visų jėgų pasileidžiu bėgti per dujų debesis. Nosyje ir gerklėje aštrus skausmas. Kartkartėmis pro degančias ašaras aš pažiūriu prieš save, norėdamas patikrinti kryptį. Priešais lygiais žingsniais tebeina sanitarai. Aš gerokai at-

silikau.

Pagaliau aš perbėgu dujų zoną, bet patenku į šrapnelinės ugnies zoną.

Aš einu tuo keliu, kuriuo ėjo mūsų gurguolė.

Jis visas lavonų nuklotas. Vienas tebe-laiko katiliuką, iš kurio pylėsi ant žemės kava, kitas visas apsikarštes tuščiais kibireliais, lyg laukinis žmogus amuletais.

Daugelis baisiai pasikeitę. Aš negaliu pamiršti vieno jaunesnio kareivio išplėstu pilvu.

Kaip man ištrūkti iš šio pragaro? Juk aš pagaliau sužeistas ir prieš mane vėl prasiaiveria gyvenimas... Manęs laukia šviesios ligoninės palatos, visos eilės baltų skepėtaičių, mano motina, gimtasis namas, tu, mylimoji, draugų šypsenos... Man nebeteks daugiau klausyti įsakymų, kurių vis delto lengviau klausyti, negu juos duoti. Aš gyvenisiu, aš noriu gyventi!...

Bet kaip apsisaugoti nuo nuolatos krentančių šovinių? Ir ypačiai nuo šių sunkiųjų, kurie staigia, kaip garvežiai?

Du tokie didžiuliai sprogsta ant kelio prieš pat mane. Jie subyra į daugybės skeveldrų.

Jų sprogimas taip apkurtingai garsus, kad aš iš baimės knibščias puolu ant žemės. Gal būt, tai kvaila, gal būt, reikia kaip tik pasinaudoti šia minute ir pabėgti į priekį.

Pakelęs veidą nuo žemės, aš pro dūmus matau sanitarus, bėgančius, kaip ir anksčiau į priekį.

Štai, kas kilniai eina savo pareigas ir nebėga iš mūšio lauko. O aš — aš bėgu. Bėgu begėdiškai, beprotiškai... Bėgu iš visų jėgų, baimės varomas, aplinkui išmėtytų numirėlių persekiojamas...

Kada gi pagaliau visa tai baigsis?... Staiga, sudrebėjęs oras, lyg botagu suduoda man per veidą. Aš krentu. Tai sprogo šrapnelė, pataikiusi į sanitarus.

Aš gerai padariau, kad nesekiau paskui

juos.

Dūmai išsisklaido ir pamatau gliai išknistą duobę, iš kurios kyšo kažkas juoda; tai įsibėdę į žemę neštuvai. Jie, savo dviem rankenom, tartum, graso žemai nukarusiam dangui.

Salia žeme šliaužia stenąs kūnas.

Aš nespėju jį jį išžiūrėti, kai baisus sprogimas pakelia mane aukštyn į orą ir vėl nu-meta ant žemės... Aš apkurtingas... Atsipeikėjęs tejučiu galvoj būką ir sunkų skausmą.

Pamatęs arti apsisaugojimo vietą, aš bėgu į ją. Nusileidęs žemyn, randu ten vieną iš tų sanitarų, kurie visą laiką ėjo prieš mane, tą patį, kurį tik ką mačiau šliaužiantį žemę.

— O mano kojos, mano vargšės kojos! Viešpatie, išgelbė mane mano kojas! Iš jo žaizdų juodom čurkšlėm bėgo kraujas.

— Gerti! gerti!... O mano kojos, kojos!... Perrišk mane!...

Aš išverčiau jo kišenės, bet ten raiščių nerandu. Aš atiduodu jam savo višius.

Jo butelis tuščias. Aš taip pat neturiu vandens. Aš sakau jam keletą raminančių žodžių, kuriuos jis patsai visada sakydavo sužeistiesiems...

Jis ligai žiūri į mane, tartum, norėdamas įsitikinti, kad aš nemeluojau.

Aš paimu rankomis jo galvą, lyg vaiko. Čia nuo įsitempimo man labiau ima skaudėti šoną.

Aplinkui nė dvasios... Ima greitai tempti. Staiga aš pasijuntu esąs baisesi vienišas. Nusigręžęs į kitą pusę, aš visas sudrebu nuo nesulaikomai prasišėrusių kukčiojimų. O mano glėby guljis sanitaras stingsta...

Šiandien, aprašęs tau savo baimę, aš nežmigsiu. Mane kankins prisiminimų slogutis.

Išvertė H. N.

(Kultūra)

Lietuvoje

MEDŽIOJA SERNUS IR SENIUS BRIEDZIUS

Kašedorys. — Šioje apylinkėje esančiuose miškuose priviso labai daug šernų, kuriuos medžiotojų būriai išaina medžioti.

Taipgi yra išleistas leidimas medžioti senuosius briedžius, bet draudžia šaudyti jaunuosius. Bet gyventojai dėl to rūpinasi, kad senieji briedžiai kaip gudresni gali nuo medžiotojų pasislėpti, ir, kaip patinai, toliau eiti savo pareigas, gi tuo tarpu jaunesnieji, kaip ne tiek gudrūs pakliūti medžiotojams.

MIESTELIS NETURI NEI PASTO NEI TVARKDARIO

Barstyčiai. — Šis miestas vadinamas Mažeikių užkampiu, bet žmonės kur jie begyventų vis vien nori turėti tvarką ir gauti laiškus bei laikraščius. Bet šia mieste lyg lig šiol dar neįsteigta paštas, nei atsiųstas policininkas darymui tvarkos, nors jų gyventojai senai pageidauja ir prašo vyriausybės, kad jų prašymą patenkintų.

Nesant tvarkdario mieste apylinkėje priviso daug naminės gamintojų, o jos prisigėrę visokie palaidūnai vaikščiodami po miestelį trūkšmą ir pridaro žmonėms nuostolius. Artimiausia policininko buveinė yra Sedoje, apie 12 kilometrų atstume ir todėl ne visada gyventojai gali jį prisieškauti, kad tvarka mieste būtų padaryta.

Kitas blogumas dar didesnis, nes čia nėra pašto ir žmonės negali laiku gauti laišku bei laikraščių. Net senais laikais čia būdavo gaunamas dažniau, bet dabar ateina vos du kartai per savaitę. Rudens ilgiems vakarams artėjant, žmonės rūpinasi, kad prisieis tuos vakarus praleisti be žinių kas dedasi pasaulyje ir be jokio kultūringesni užsiėmimo. Todėl visi nenustatę, kad šioje apylinkėje yra labai madon jėgų kortavimas ir kiti blogi palinkimai.

Vyriausybė kol kas žmonių prašymo nepatenkina ir nežinia ar ji ruošiasi Barstyčiuose įsteigti pašto agentūrą ir atkelti policininką.

NIEKAS NESIRŪPINA

Marijampolė. — Neseniai čia važinėdami du kauniečiai motociklistai sunkiai sužeidė darbininką Kedį, kuris jau kelintas mėnuo gydomi ligoninėje. Už jo gydymą nėra kas apmoka, nes darbininkas yra neturtingas ir neturi iš ko. Antra už tą nelaimę turėtų būti atsakingi motociklistai, nes per jų kaltę žmogus liko sužalotas, bet visi nėra kam, kas tuos motociklistus priverstų apmokėti Kedžio gydymo išlaidas ir nukentėjusį sušelpiti. Tokiais atsitikimais turėtų rūpintis valstybės organai ir prižiūrėti, kad dėl vieno kaltės, nereiktų taip skaudžiai nukentėti

visai nekaltam žmogui.

Marijampolėje taipgi neprižiūrimi namų savininkai. Jie prieš valdžios įstatymus eidami neįrašo savo kiemsargių ligonių kason, o jiems susirgus neteikia jokios paramos. Už tokį namų savininkų sauvaliavimą turėtų kas nors juos nubausti ir priversti, kad jie pildytų valdžios patvarkymus.

SUSIMUSĖ ŽYDAI SINAGOGOJE

Zapyškis. — Nepersenai viena žydų šventės dieną susirinko vietiniai žydai sinagogon pasimelsti, bet kaip tik tą dieną iš gretimo kaimo atėjo daugiau žydų, kurie ten vasaruoja. Atėjusieji sinagogon svečiai pradėjo elgtis savotiškai, ne pagal vietinių žydų papročius už ką jie susilaukė papeikimo. Tada vienas iš atėjusių žydų atsistojęs ir pradėjo sakyti prakalbą. To jau buvo per daug ir netrukus vienas kitam susiėmė už barzdų.

Dabar policija turi darbo, kad išaiškintų jų skundus.

SELPS GARGŽDŲ MIESTELIO PADEGELIUS

Gargždai. — Kretingos Raudonojo Kryžiaus iniciatyva jau suorganizuotas komitetas šelpimui Gargždų miestelio gyventojų nukentėjusių nuo gaisro. Kaip jau buvo rašyta, kilus gaisrui beveik visas miestelis buvo sunaikintas ir daug žmonių paliko be pastogės ir jokio turto. Komitetas sudarytas iš Raudonojo Kryžiaus komiteto narių apskrities savivaldybės atstovų ir kitų žymių visuomenininkų. Čia taipgi atsilankė vyriausias statybos inžinierius A. Novickis ir apžiūrėjo gaisro pasekmes. Toji Gargždų miestelio gyventojų nelaimė giliai palietė plačiąją visuomenę ir kiekvienas ryžtasi nukentėjusiems pagelbėti.

FUTBOLININKAI VIETŲ FUTBOLININKAI SPARDYTI Į KOJAS

Vilkaviškis. — Neseniai čia buvo atvykusi iš Kybartų futbolo komanda ir rungtyniavosi su Vilkaviškio futbolo komanda. Bet žaidimui įpusėjus Kybartiečiai vieton futbolo pradėjo spardyti į vilkaviškių žaidėjų kojas. Toks menkas žaidėjų apsirinkimas privedė prie to, kad žaidėjai paliejo darban tik kojas, bet ir kumštis... Taip ir baigė savo žaidimą, žiūretams parodė savo gabumus naujame sporte.

Toks incidentas tarp Kybartų ir Vilkaviškio jau nebe pirmas. Jis kartojasi kiekvieno atveju, kada tik tos dvi komandos susitinka rungtynėms. Matomai kybartiečiai dega didele pagieža, kad jiems nesiseka vilkaviškius nugalėti.

PARDAVINĖDAMAS GRYBUS PAVOGĖ PINIGINĖ SU 30 LITŲ

Zapyškis. — Rugpjūčio 9 d. Pyplių kaimo gyventojas K. Poderis, 13 metų amžiaus, pardavinėjo grybus Kačerginės vasarotojams. Bepardavinėdamas "nuždirovė" vasarotojos p. Skomskienės piniginę su 30 lt. Vagilis policijos sulaikytas, pinigai surasti.

DIDELIS Miesto PONŲ APSILEIDIMAS

Biržai. — Šio miesto valdytojai ant tiek nesirūpina miesto švarumu, kad esančioji viduryje miesto išvietė jau daugiau negu metai laiko, kai nėra mačiusi dezinfekcijos. To pasekmėje nuėjusiems į išvietę prisieina alpti nuo smarvės. Šiomis dienomis čia apalpo nuo smarvės 13 metų bernukas. O arčiau išvietės gyvena nuo smarvės turi kentėti dieną ir naktį.

Miesto ponai tuo visai nesirūpina, nes jie nesirūpina ir kitais žmonių reikalais.

VAIDENASI PLEŠIKAI BARANAUSKAS SU ŠABLEVIČIUM

Kaunas. — Iš IX-to forto pabėgė plešikai Baranauskas su Šablevičium policijos stropiai gaudomi.

Policija iš daugelio vietų gauti pranešimus, kad ten ir ten yra pasirodę Baranauskas su Šablevičium, net Kaune, Italijos g. buvo pasirodęs "Šablevičius." Policijai nuvykus tie pranešimai nepasitvirtina.

Aną dieną kriminalinei policijai skubiai buvo pranešta, kad Baranauskas esąs A. Panemunės valsė, prie Rokų plytinės.

Policijos valdininkai, nuvykę į nurodytą vietą, iš tikrųjų rado Baranauską, bet visi ne tą, kuris, be to, esąs ir nenormalus.

Kėdinių apskr. kelyje rasta išniekinta ir apiplėšta viena moteris. Daug kas mena, kad ir čia esąs Baranauskas su Šablevičium darbas, bet kaip iš tikrųjų yra nežinia.

Manoma, kad jeigu vietos gyventojai tuodviejų pavojingų piktadarių neslėps, nerems, tai juodu greit bus sugauti.

SKENDO TRYS MOTERYS

Kretinga. — Gargžduose, Kretingos apskrityje, rugpjūčio 8 d. nuo Minijos upės pasigiršo pagalbos šauksmai. Subėgę gelbėti vyrai pamatė beskestančias tris moteris. Dvi jų pasisekė ištraukti su menkais gyvybės žymėmis. Pasirodė, kad tai gyv. Gudienė ir jos sesuo, kurių viena greit atgavo sąmonę, o po ilgą stropaus daktarų ir žmonių trūso pasisekė atgaivinti ir antrąją. Tačiau apie 21 metų amžiaus Gudienės dukters, išbuvusios vandenyje apie 30 minučių, atgaivinti nebe pasisekė. Nors dirbtinius kvėpavimus dirbo apie dvi valandas, bet nieko nebuvo galima padaryti. Tai Minijos plačia pirmoji auka. Nelaimė įvykė dėl besimaudančių neatsargumo.

Vidutinio gerumo arklys, darbininkas, kainuoja 200 litų; pervažiavimui geras eržilas — 400 litų arba net truputį daugiau. Vidutinė karvė 100 litų — gera karvė 200 litų.

Vidutinė avis 15 litų; žąsis — 5 litai; antis — 3 litai; višta — 2 litai; kiaušinis — 5 centai; namie pagaminto sviesto kilogramas kainuoja 2 — 3 litai.

Gal kaip kas sakys, kad čia rašoma nonsensas, — gali parodyti, kad kai kuriuose Lietuvos laikraščiuose kainos pažymėtos didesnės negu čia paminėjau. Taip laikraščiai kainas nustato

PLEŠIKAI VISĄ ŠEIMĄ SUGULDĖ Į LOVAS

Papilė. — Papilių valsčių, Žilių kaime, naktį pas ūkininką Damulį įsibrovė du ginkluoti plešikai, kuriuo du šeimą suguldė į lovas ir liepė nejudėti, o kas pajudės — grąsino vietoje nušauti.

Plešikai grįžę iškratė ir radę 100 litų pasigrobė ir pabėgo.

VAGIS ŠOKO Į NEMUNĄ

Panemunės plaže iš vieno pilielio buvo pavogti drabužiai. Nukentėjęs pilietis apie vagystę pranešė policijai, kuri vagį ten pat ir suėmė. Pasirodė, kad tai yra senas vagis, recidivistas Jonas Vaitukonis.

Suimtą Vaitukonį policininkas varė į miestą per tiltą. Einant per tiltą Vaitukonis staiga šoko per turėklus į Nemuną. Tačiau Vaitukoniui nepavyko nei nusikandinti, nei pabėgti, nes tuojau buvo iš vandens ištrauktas ir nugabentas į miesto ligoninę, nes nudavė apalpusi. Ligoninėje konstatuota, kad Vaitukonis sveikutėlis, tai perkeltas į daboklę ir daroma kvota.

PLATINA MEDVILNĖS PRAMONĖ

Plungė. — Kučinsko-Pabedinskių audinių fabrike Plungėje šiemet ypač numatoma pralėsti medvilnės skyrių. Bus pastatyta apie 200 naujų staklių. Tam tikslui jau statomi keletai naujų namai. Ligi šiol fabrike dirbo 600 darbininkų, o po praplėtimo dirbs 1,000.

Vaidzas Lietuvos sostinės Vilniaus. Pranešimai sako, kad vokiečiai bombardavo ir Vilnių.

SUTEIKTAS ŽYDAMS "PALINGVINIMAS"

Klaipėda. — Iš kompetentingų šaltinių teko patirti, jog Vokietijos vyriausybė yra pratęsiusi savo laiku nustatytą nearijonių turto likvidacijai Klaipėdos krašte dviejų savaitių terminą ligi š. m. spalio 1 d. Šitas pratęsimas suprantamas taip, jog ligi spalio 1 d. žydai galės patys laisvai parduoti bei likviduoti savo turta Klaipėdos krašte ir jog anksčiau paskirtieji žydų turtui treuhenderiai (komisirai) būsią pašalinti.

TVARKYS PRAMONĖS IMONES

Kaunas. — Prekybos ir Pramonės Departamentas, kaip patiriama, ruošia platų Lietuvos industrializacijos planą. Pagal šį planą ateityje turės būti tvarkoma visa mūsų pramonė: būtų žiūrima, kad vienoje pramonės šakoje neatsirasytų per daug imonių, o kitoj — per mažai. Kapitalai taip pat galėtų būti nukreipti į tas pramonės imones, kurios yra mums reikalingiausios.

KIEK LIETUVOJ GYVULIŲ IR PAUKŠČIŲ

Kaunas. — Centralinis Statistikos Biuras paskelbė, kad per paskutiniuosius metus Lietuvoje gyvulių ir paukščių yra dar padidėję. Viso šiuo metu Lietuvoje yra per 520,000 arklų, per 1,100,000 galvijų, per 1,200,000 avių, per 1,117,000 kiaulių, apie 2,000,000 vištų ir 858,000 žasų.

Pirmųjų darbo talkininkų aktas.

Mūsų pirmieji darbo talkininkai dirbė nuo 1921 m. liepos 22 d. iki 1922 m. liepos 22 d. Darbo Tarkos lentelėje pirmoje pamainoje savo noru atlygėme ir pajūrį sunkioje valandoje patalpinę ir padėję greičiau sujungti Lietuva su plaukiojančiais.

Šiandien, baigę darbą, perduodame naujiesiems broliams talkininkams ir pasižadame visame krašte kelti darbą ir atlyginti. Darbo Tarkos lentelėje pirmoje pamainoje patalpinę ir padėję greičiau sujungti Lietuva su plaukiojančiais. Mūsų norima, kad Tarkos lentelėje būtų patalpinę ir padėję greičiau sujungti Lietuva su plaukiojančiais. Mūsų norima, kad Tarkos lentelėje būtų patalpinę ir padėję greičiau sujungti Lietuva su plaukiojančiais.

Be to, mūsų pirmieji darbo talkininkai pasižadame, kad per darbą užimę šiuos darbus mūsų tėlojai palaikomi la prasme, kad mes visur tur būtume pavyzdiniais savo pareigų vykdytojais, o kai mūsų pradėtoje geleinkelio įtakos šiuo pirmoju taisyklėm ir pajūrį, mes šiuo šiuo tur būtume atlyginti pirmųjų darbo talkininkų šeimoms ir palėmti naujiesiems taisyklėm.

Šventoji, 1922 m.

Savanorių Darbo Tarkos šventojų pirmoji pamaina, baigusi savo darbo terminą, pasirašė tokį aktą.

(Bloznelio namas atrodo puiknesnis už visų gyventojų toje apylinkėje) — jo paklausia.

— Sunku būtų apytikriai pasakyti, nes namas statytas, rodos atmeni jau, apie 17 ar 18 metų, bet tik remontavau šiemet, tai remontas kainavo arti tūkstančio lių.

Naujo gyvenamo namo pastatymas, mūrinio ar medinio, kainuos — 3000 litų.

Bloznelis yra mūs kaimc stambiausias ūkininkas, dau gausiausiai žemės turis ir yra gerai nu brolių gavęs pašalpos iš Amerikos.

Todėl vien tik iš ūkės, kad didesnės, naujų gražių namų statyba jokiū būdu neįmanoma, neatsižvelgiant į ūkininko šeimoms darbštumą.

Nesvarbu, ką mūs Kauno laikraštau laikiai rašo apie darbininkų kainas, bet pas mus per rugpiūtę ir kitų javų valymo laikų, Dzūkijoje darbininkui moka ma 2 litai dieni! Tiesa, ir užkast dar gaudavo.

Tai oa, gerbiamieji, dabar palyginkite kainas ir pagalvokite patys, ar tokiomis kainomis esant ūkės produktų, galima ūkininkams statyti sau mūrelius, ar galima elektrifikuoti ūkius ir išigyti įvairias mašinas, nors jos ir reikalingiausios būtų?

P. Baranauskas. (Laisvė)

LIETUVIAI MOKINASI JŪRININKYSTES

Kaunas. — Nemažas skaičius lietuvių jaunuolių jūreivystės amato mokosi didžiųjų valstybių jūrinių institutuose bei akademijose. Kai kurie jų teorini kursai jau yra išėję ir dabar atlieka praktiką ant laivų. Šiomis dienomis iš Trieste uosto italų laivų "Arabia" išplaukia į Persiją 5 valdžios stipendininkai: Bronius Stačinskas, Vladas Juknevičius, Mykolas Slapšys, Antanas Jovaiša ir Edvardas Kriščiūnas. Jie jūrinių mokslus studijuoja Neapolio jūros institucijoje. Garlaivis "Arabia" iš Persijos plauks į Pietų ir Šiaurės Amerikos uostus. Praktika ant jo atlieka mūsų jūrinių kelionė išsibus du mėnesius. Garlaivis "Arabia" 7,025 tonų priklausio bendrovei "Lloyd Triestina". Povilas Mažeika, jūrinių mokslus studijuojęs Neapolio jūrinių akademijoje (denio vadovybė), praktiką atlieka ant anglijos ir kio-keleivinio garlaivio "Baltrafic", nuolat kursojančio tarp Klaipėdos ir Hullio uostų. Mažeika plaukiojimo praktiką baigs ligi Naujų Metų. Gar-

savo darbo terminą, pasirašė tokį aktą.

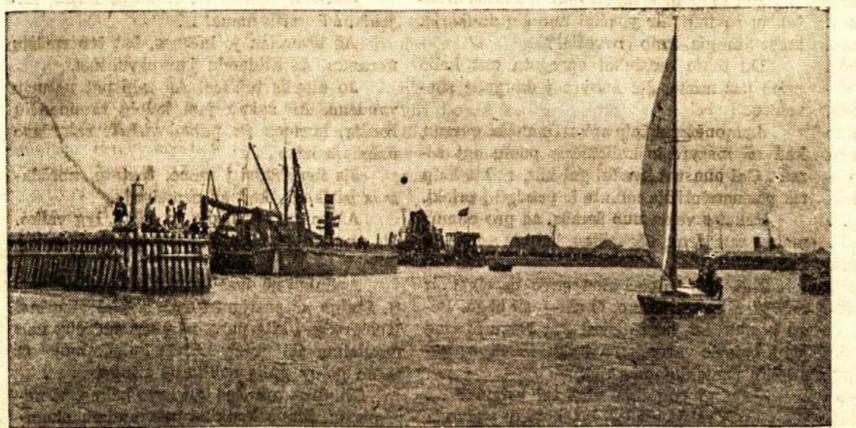
laivis "Baltrafic" priklauso bendrovei "United Baltic Corporation". Atlikęs plaukiojimo kursą ant prekinio-keleivinio "Atlantic" Stasys Runča grįžta į Lietuvą. Jis plaukiojo apie metus laiko Pietų ir Šiaurės Amerikos vandenynė. Ruošiesi denio vadovybei. Ant prancūzų garlaivio "André Legon" į Talimuosius Rytus yra išplaukęs Vyta. Anžejauskas ir Juozas Vardauskas. Į Lietuvą jie grįš rugsėjo mėn. pradžioje. "Andrė Labon" garlaivis 13,000 tonų plaukioja po Prancūzijos vėliava.

KAIP AUGA LIETUVOS PREKYBA

Kaunas. — Prekybos, Pramonės ir Amatų Rūmų duomenimis Lietuvos vidaus prekybos apyvarta, lyginant su ankstesniais metais, dar žymiai padidėjo. Praėjusių metų Didž. Lietuvos prekybos apyvarta siekė 1,200 milijonų litų (1937 m. buvo 1,000 mil. litų). Didžiausią didėjimą rodo kooperatyvų daromos apyvartos. Taip "Lietūkis", pav. praėjusiais metais savo apyvartą padidinęs nuo 72.28 mil. iki 113.86 mil. litų, prekybos kooperatyvai nuo 64.1 mil. iki 99.1 mil. litų, "Pienocentras" nuo 65.73 mil. iki 76.92 mil. litų, arba visų šių imonių drauge apyvarta padidinta nuo 202.65 mil. litų iki 289.88 mil. litų, tad bendrai padidinta 43%. Zymaus padidėjimo pernai pasiekė ir "Maisto" apyvartos. Viso pernai jos pakilo nuo 59.96 iki 72.81 mil. litų, arba padidėjo 21.4%. Visų visuomeninio pobūdžio prekybos organizacijų apyvarta pernai susidarė 362.69 mil. litų prieš 1937 m. buvusius 262.61 mil. litų, t. y. padidėjo 38.1%. Atskirų brančių apyvartos pernai taip pasidėjo: statybos medžiaga — 39%, mašinų — 24.8%, kinoteatrų — 23.1%, viešbučių ir svetainių — 24.3%, automobilų — 19.1%, radijo 19.1%, popieriaus 18.2%, tabako — 17.5%, kolonijalių prekių 9.8%, kuro (anglių, naftos) 10.3%, galanterijos 6.7%, chemikalų 3.3% ir manufaktūros 3.2%. Bendra prekybos pelno mokesčio pajamų suma 1938 m. lyginant su 1937 m., padidėjo 30.2%.

DAUG STATOMA NAUJŲ VASARNAMIŲ

Zapyškis. — Šiuo metu Kačerginės kurorte pradėta statyti daug naujų vasarnamių — vilų. Stato kauniškiai įvairūs tarnautojai ir bizieriai.

Šventosios uosto vaizdas. Viduras — "Saulys"; tolimoj matomi uostuostas su žemseme ir jachta to įrenginiai.

Sūnų ir Dukterų Draugijos Antrasis Suvažiavimas

(Pabaiga)

Dr. M. Gudas, montrealietis, pranešė, kad lig šiol jokių ypatingų žygių nebuvo daryta, nes Montrealo draugijos narių tarpe tas klausimas nėra pilnai pribręsęs ir susidaro daug idėjų dėl esančios skirtingos Kvebeko provincijoje tvarkos. Jis pabrėžė, kad Montrealo pašalpinė draugija trokšta dabar esančių draugiškus ryšius tarpe tų dviejų pašalpių draugijų palaikyti toliau ir juos dar labiau gerinti.

Suvažiavimo dalyviai vienbalsiai išreiškė pageidavimą, kad susivienijimo kryptimi būtų veikiami toliau ir tam darbu vesti įpareigojimo Centro Komiteta.

Po diskusijų raportuoja kuopų delegatai apie savo kuopų veikimą.

Dr. Valūnas, pirmos kuopos, trumpai praneša apie kuopos vedamą šelpimo ligoje ir kultūriname veikime darbą, pabrėždamas, kad geros pastangos visados duoda gerus rezultatus.

Dr. Baličas, antros kuopos, praneša, kad jų kuopa labai sumažėjo, nes daug kuopos narių yra išvykę į tabako farmas, kur turi sutvėrę kitą tos draugijos kuopą, bet stengiasi savo pareigas atlikti tinkamai ir eiti kartu su gyvenimu pirmyn.

Dr. G. Paliliūnas, 7 kuopos, savo raporte išduodamas kuopos sumanymus bei pasiūlymus tarp kitko primena, kad praityje ši kuopa negalėjusi delegato atsiųsti, bet dabar kuopos reikalai pagerėję. Kuopa veikianti ir auganti gerai.

Visi raportai priimti užgiant rankų plojimu, o pasiūlymai percuoti į atitinkamas komisijas.

Suvažiavimo pirmininkas dar kartą užkvieta visus delegatus pakelti savo sumanymus bei pasiūlymus, kad nei vienas dalykas neliktų užmirštas bei neapsvarstytas. Bet naujų sumanymų daugiau nebuvo.

Turint laiko dar padiskusota draugijos vardo pakeitimo reikalas, bet po plačių diskusijų prieita nuomonės, kad kol kas dar vardo nekeisti, nes toks vardo keitimas sudarytų daug išlaidų ir nuostolių, nes visos blankos bei knygos turėtų būti sunaikin-

tos, o jų vieton paimtos naujos. Todėl bendra nuomonė buvo ta, kad laukti svarbesnės progos, galimo draugijų susivienijimo, bei kol prireiks visos blankos bei konstitucijos knyguotes iš naujo spausdinti.

Tuo ir baigta antroji suvažiavimo sesija 11.10 val. vakaro.

Trečia Sesija

Trečioji sesija prasidėjo sekmadienio rytą, rugsėjo 3 dieną, apie 9 val. Pirmininkui sesiją atidarius, buvo pakviesta konstitucijos komisija raportuoti iš savo darbuotės.

Konstitucijos komisijos vardu Kavoliūnas pranešė, kad kuopos konstitucijos pataisymo reikalu duoda sekančius pasiūlymus suvažiavimo priėmimui:

1. Kad už pirmą savaitę ligos pašalpos nebūtų mokama, o išsirusi savaitę mokama už kiekvieną išsirusią dieną.

2. Numušti pašalpą, pirmam skyriui 50 c. į savaitę, antram \$1.00 į savaitę ir trečiam \$2.00, mokant už kiekvieną pilną savaitę.

3. Pakelti mokesčius, kad pirmo skyriaus narys mokėtų po 30 centų į mėnesį į pašalpos fondą, antro skyriaus po 60 centų į mėnesį ir trečio skyriaus po \$1.05 į mėnesį.

4. Nemokėti už pirmas tris išsirusias dienas ir pakelti mokesčius trečiam skyriui po 5 centus į mėn., mokant pašalpą už kiekvieną pilną savaitę.

Ant šių pasiūlymų ir prasidėjo diskusijos.

Dr. J. Yla pareiškė, kad jis stovi už pašalpos nušimą, jei ne pagal antrą pasiūlymą, tai pagal Janausko pataisą, nes iš raportų paaiškėjo, kad nuostolius davė tos kuopos, kurios turėjo ilgų ligonių. Numušant pašalpas bus lygiai liečiami visi nariai. Ki-

ta, mūsų draugijos pašalpa ir taip paliks dar gana aukšta.

Draugas V. Strazevičius išreiškė, kad jis palaiko Janauską ir Ylą, tai yra kad būtų numušta pašalpa.

Draugas V. Vitkus išsireiškė už tai, kad būtų nemokama už pirmą savaitę.

Draugas J. Baličas už nemokėjimą už pirmą savaitę, nes už tai stovi dauguma narių.

Draugė O. Indrelienė pareiškė, kad geriausia nemokėti už pirmą savaitę, o paskui mokant už kiekvieną išsirusią dieną.

Draugas Drazdys: Aš stovėčiau už nemokėjimą už pirmą savaitę, o paskui mokant už kiekvieną išsirusią dieną.

Draugas J. Sinkūnas: Mano manymu, nemokėti tik už pirmas tris dienas, ir trečiam skyriui pakelti mokesčius po 5 centus į mėnesį.

Draugas J. Paliliūnas, 7-tos kuopos atstovas: Turiu pasakyti, kad septinta kuopa pasisakė už numušimą pašalpos, kaip kad nusako antras pasiūlymas, nes pašalpa mokama pusėtinai aukšta.

Draugas J. Barčius pareiškė, kad geriau numušti pašalpą pagal Janausko pataisą, nes nemokant už pirmą savaitę, o paskui mokant už kiekvieną išsirusią dieną nieko draugija nesutaupys.

Draugas A. Morkis: Užtektų numušti tris dienas ir pakelti trečiam skyriui mokesčius po 5 centus į mėnesį.

Draugas Linartas: Aš už numušimą trijų dienų.

Taip tai diskusijos užsitęsė reišiant mintis, kaip būtų geriau pasielgti, kad pakeltus pašalpos fondą. Vieni nurodinėjo, kad geriausia nemokėti už pirmą savaitę, paskui mokant už kiekvieną dieną, o kiti už tai, kad nemokėti už pirmas tris dienas, o treči už tai, kad numušti pašalpą, nes nukirtimas pirmos savaitės arba trijų dienų palies daugiausia trumpus ligonius, taigi, kad nukertant pirmą savaitę arba tris pirmas dienas labai retame atsitikime draugija ką nors sutaupys. Pavyzdžiui, tiems ligoniams, kurie serga tik dvi savaites, trijų dienų nukirtimas atims visą savaitę, o tiems, kurie serga dešimtį dienų, trijų dienų nukirtimas visai nepalies. Kiti nurodinėjo, kad ilgi ligoniai labiau reikalingi pašalpos, kaip trumpi.

Po ilgų ir nuodugnių diskusijų buvo balsavimas. Už numušimą

pašalpos po 25 centus pirmam skyriui, po 50 centų antram skyriui ir po \$1.00 trečiam skyriui nuo savaitės balsavo 18. Už tai, kad nemokėti už pirmas tris dienas, balsavo 6. Kiti pasiūlymai buvo atmeti per pirmą balsavimą.

Kiti Pasiūlymai

Kad kiekvienas ligonis būtinai lankytų gydytoją arba gydytojas ligonį ne rečiau, kaip kartą į dvi savaites. Pasiūlymas priimtas.

Kad visas įstojimas į pomirtinį skyrių būtų siunčiamas į centrą, į pomirtinį fondą. Pasiūlymas priimtas.

Kad negalint sušaukti suvažiavimo naujas Centro Pildantysis Komitetas galėtų užimti vietą bei suvažiavimo užvirtinimo. Pasiūlymas priimtas.

Nemokėti pašalpos tiems ligoniams, kurie suserga iš priešasties įstojant į draugiją turėtų kuno trūkumų ar ligų apsirėškimų, pažymėtų gydytojo ant įstojimo blankos. Pasiūlymas priimtas.

Kad Centro Komitetas pavelytų kuopoms šaukti jaunuolių susirinkimus ir jeigu būtų reikalas — steigti jaunuolių kuopas. Pasiūlymas priimtas.

Atlyginti nariams už sugaištą laiką draugijos reikalais iki trijų dolių į dieną. Pasiūlymas priimtas.

Pataisyti konstituciją nurodant, kad dėl senatvės negalintys dirbti pašalpa nemokama. Pasiūlymas priimtas.

Skundai

Buvo svarstomas vieno Sudburio kuopos nario skundas, kad jam neįmokėta pašalpa. Po ilgų diskusijų prieita išvados, kad Centro Komitetas parašytų laišką kuopai, atsiaklausiant, kada minimas ligonis gėrė alų sirgdamas. Iki to laiko pašalpą sumokėti, o likusią dalį sulaukyti.

Darinkimai į Centro Komitetą

Kadangi draugas K. Narusevičius rezignavo iš sekretoriaus vietos, buvo reikalinga suvažiavimui išrinkti sekretorių. Buvo nominuoti J. Barčas ir V. Jusaitis. Barčas gavo 22 balsus, o Jusaitis 1. Tokiu būdu sekretorium išrinktas J. Barčas.

Draugui Matui Guobai rezignavus iš vicepirmininko vietos dėl apeidimo Toronto, buvo reikalinga išrinkti ir vicepirmininką. Išrinktas J. Valūnas.

Barčą išrinkus sekretorium, pasidarė tuščia vieta kontrolės komisijoje. Kandidatais buvo patatyti Kavoliūnas ir Linartas. Kavoliūnas gavo 7 balsus o Linartas 16. Tokiu būdu į kontrolės komisiją išrinktas Linartas.

Buvo apkalbėtos ir algos. Nutarta palikti tokias pat, nors buvo pasiūlymų ir pritarimo pakelti sekretoriui iki šimto į metus. Sekretorius į metus gaus \$75.00, pirmininkas \$15.00, vicepirmininkas \$1.00, o kontrolės nariai po \$2.50.

Po to sekė pagerbimas mirusių narių ir susirinkimo užjarymas. Suvažiavimo pirmininkas J. Valūnas padėkojo delegatams už rimtą užsilaikymą. Po jo paėmė žodį draugijos pirmininkas A. Morkis, kurs pabrėžė, kad suvažiavimas padarė daug gerų darbų, kuriuos įgyvendinus draugija galės atsistoti ant daug tvirtesnių pamatų.

Spaudos Komisija:

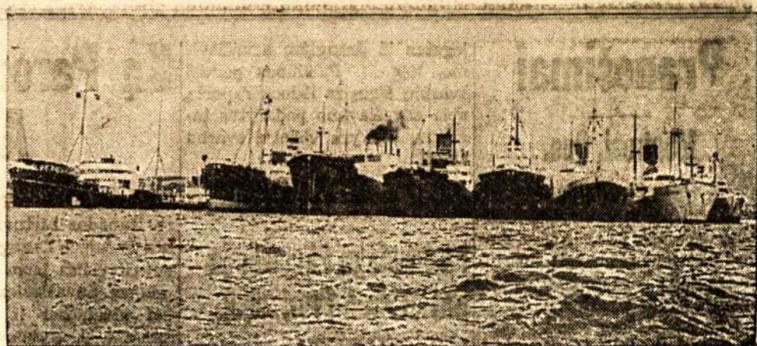
O. Indrelienė
V. Strazevičius
J. Yla

Ne Viską Pasakė

Tyrinėtojas grįžęs iš kelionės pasakoja savo draugams apie Afrikos tigrus.

— Tigras niekažos nieko blogo nedarė, jeigu su savim nešiesi baltą lazda.

— Bet kaip greitai tą lazda turi nešti? — atsiliepė vienas iš klausytojų.

Nazių laivai Curacao uoste, bar galės sugrįžti į namus, neanglai užblokavo nazių laivams Dutch West Indijoje. Kaip jie dakas nežino, nes karui prasidėjus kelius.

Kaip Kas iš Montrealo

Europos Karo Atbalsiai

Vyriausi finansinio kapitalo gynėjai naziai-fašistai su Hitleriu priešakyje užkūrė antrą pasaulinį karą. Desetams milijonų darbo žmonių paskelbė mirties dekretą. Naujaisi technikos patalukai naudojami žmonių žudymui. Bet už ką? Kas to užkurto karo kaltininkai? . . .

Apie karo ruošėjus ir jų talkininkus daug rašyta progresyviškoje spaudoje. Kas teisingus perspėjimus duodavo ir kas labiausiai kovojo prieš karą, šiandien pasitvirtina.

Kaip visam pasaulyje, taip ir mūsų Montreale verda diskusijos karo klausimais. Net ir tie, kurie visuomet sakydavo, kad "aš niekad nepolitikuosiu," šiandien kuo nekarščiausiai diskutantai. Su nesekusiais pasaulinės politikos šiandien kiek sunkiau išsiaiškinti kas tikrieji pradėto karo kaltininkai. Jie tik dabar atkreipė dėmesį į tuos klausimus ir dažniausia imdami svietimas darbo žmonėms informacijas labai skaudžiai klysta ir net išstoja prieš pagrindinius darbininkų klasės reikalus.

Tarp lietuvių daugelis daro teisingas išvadas, jie sako: "Pona auklėjo plėšrūnį žvėrį turėdami tikslą, kad jis sudraskys darbininkų valdomą šalį, bet apsiriko. Pasaulinis finansinis kapitalas tam plėšrūniui sušėrė kelių valstybių nepriklausomybes, bet jis ir tuo nepasitenkino. Paleistas naujam grobio pasigriebimui jis puolė ne tą, kas buvo siundoma pulti."

Paviršutiniai žiūrint į tokią sceną atrodo, kad viskas gerai, bet taip nėra. Tie patys ponai šiandien susidaro priedangą sau su pasaulio darbo žmonėmis. Tam plėšrūniui šiandien puota. Jis ryja tūkstančiais lenkų tautos darbo žmones. Bet ar ilgai taip bus? Ar tas plėšrūnas nebus užspangdintas? Ar nebus nubauti tų plėšrūnų auklėtojai?

Japonijos Burtininkai Turės Skleisti Optimizmą

Besitęsiantis Japonijos karas Kinijoje kelia žmonėse didelį nusiminimą ir daugelis iš jų eina pas visokius burtininkus, norėdami sužisoti savo ateitį. Kad tie visi ateities pranašautojai negalėtų taip kalbėti, kaip jiems užteina ant minties ir tuo daugelį savo klijentų dar labiau pastumtų nusiminiman, tad Tokio miesto policijos viršininkas susišaukė visus burtininkus ir davė jiems paskaitas bei nurodymus, kaip jie turi žmionėms apie ateitį pranašauti. Jiems yra griežčiausiai užginta pranašauti nepasisekimus, nelaimės arba apie mirčių išvykusiųjų karan į Kiniją Vieton to, jie turi kalbėti linksmus pranešimus, kurie drąsina ir kelia optimizmą, kartu ir patriotizmą už karą ir Kinijos liaudies žudymą.

Bet tas vyksta ne tik Japonijoje. Visose šalyse karo mašinos propaganda yra užsukta iš visų pusių ir sveiku protu nesiorientuodamas žmogus visados liks klauisyoju.

— Tigras niekažos nieko blogo nedarė, jeigu su savim nešiesi baltą lazda.

— Bet kaip greitai tą lazda turi nešti? — atsiliepė vienas iš klausytojų.

Tai klausimai, kuriuos turės atsakyti vieningai veikdami darbo žmonės.

Daug Montrealo jaunuolių stojią į kariuomenę savanoriais. Didžiapiai ypatingai The Montreal Daily Star, veda smarkią agitaciją už stojimą savanoriais į kariuomenę. Puslapius margina paveiksiais stonanjų tėvų su savo vaikais į kariuomenę savanoriais.

Motėrų būriai lavinami sužeistų gelbėjimui — aptarnavimui.

Didžiojo karo veteranai pašaukti tarnybon. Jie statomi saugojimui industrijos nuo sabotaznikų. Verduno bedarbiai mobilizuojami karinės milicijos tarnybon.

Kaip kurios stambios kompanijos ragina stoti savanoriais į kariuomenę ir prižada, kad jeigu sugrįš, tai jie savo paliktus darbus atgausią. Crown Trust Co. pareiškė spaudos atstovams, kad ji sutinka damokėti skirtumą algos tarp jos darbininkams mokėtos ir kariuomenėje mokamos.

Sargybos saugoja visus tiltus, kanalus ir pastatus nuo nazių sabotazno.

Nekurie daviniai sako, kad jau apie 200 Montreale gyvenusių nazių suareštuota. Daugiausia vokiečių tautybės. Eina gandai, kad ir pora lietuvių suareštuota, kaip nazių organizacijų nariai.

Policijos pensininkai, kurie dar nepasiekę 65 metų amžiaus, pašaukti atgal tarnybon. Tuo

būdu manoma sumobilizuoti apie 300 naujų policininkų. Jie esą labai reikalingi.

Montreale didlapis The Gazette visu pasiutimu atakuoja komunistus. Laikraščio redaktorai per eitorialius nori įkalbėti nesamone, kuriai ir jie patys netiki. Iškraipytai talpina Winnipeg komunistų aldermanų kalbas su šlykščiomis savo išvadomis. Jis ir Winnipegio miesto tarybą pasmerkė už tai, kad aną nepateisina Cemberleno už jo vestos "taikos" politikos.

Montreale Miesto Biudžetas

Šiais 1939-1940 metais Montreale miesto biudžetas yra \$53,178,892. Didžiausios atskiros miesto įplaukos yra iš mokesčių už nuosavybes — \$14,750,820, o didžiausios atskiros išlaidos yra išmokėjimai nuosimčių už paskolas — \$15,095,093; taigi išmokama \$2,520,869 nuosimčių už paskolas dėl bedarbių pašalpų. Nuosimčiais lyginant išeina, kad mokesčių už nuosavybę miestas gauna 27.74 nuosimčio viso biudžeto, o nuosimčiais išmoka net 33.13 nuosimčio.

Tai bent šeiminkavimas: visų mokesčių gaunamų už mieste esančią nuosavybę neuztenka nuosimčių išmokėjimams. Kaip gali jaustis nuosavybių savininkai mokėdami "miestui" mokesčius, kuomet mokesčiai toki dideli ir neuztenka nē nuosimčių pačengimui.

L. B. Korespond.

Lietuviai Ispanijos Kovose Užėmė Svarbias Vietas

Francijos koncentracijos stovykloje esą lietuviai, buvę Ispanijos respublikos kareiviai, rašo, jog jų turimomis žiniomis, Ispanijos kare už liaudies teises ir demokratiją kariavo daugiau 80 lietuvių. Iš Lietuvos atvykusių apie 20, iš Argentinos — 21, iš Jungtinių Valstijų — 15, iš Kanados — 8, Brazilijos ir Francūzijos po 4, po vieną kitą iš Austrijos, Italijos, Liuksemburgo ir kitų valstijų. Jie turi žinių, kad pačioje karo pradžioje kariavo ir žuvo keletas lietuvių gyvenusių Ispanijoje.

Tie visi lietuviai kariautojai užėmė svarbias ir atsakingas vietas. Pagal specialybes maž daug jie skirstomi sekančiai: 5 gydytojai, 2 studentai, 3 žurnalistai, 3 felčeriai, 2 lakūnai, 8 mechanikai, keletas šoferių, statybininkų, o kiti žemės ūkio ir fabriky darbininkai.

Pagal karo tarnybos laipsnius Ispanijos respublikos armijoje jie užsitarnavo sekančiai: 3 kapitoniai, 7 leitenantai, 1 jaunesnysis leitenantas, 9 viršilos, 3 puskarininkai ir kiti. Jie taipgi ėjo labai atsakingas pareigas. Vienas iš jų buvo tarptautinių brigadų centro bazės politikomisaras, keli buvo ligoninių šefai militariniai patarėjai, brigadų ūkio viršininkai, mūšiuose vadovavo kuopoms ir batalijonams. Daugelis iš jų pasižymėjo kaip geri artileristai, kulkosvaidininkai, šoferiai, ryšininkai ir t.t.

Tie keli duomenys rodo, kokią didelę pagelbą lietuviai kovotojai suteikė Ispanijos liaudžiai jos siekioje kovoję prieš fašizmą. Tie didvyriai kovotojai aukštai iškėlė lietuvių vardą ir garbę kaip laisvės gynėjų, daugiau, negu bet kurie dabartiniai Lietuvos valdytojai. Vienok jiems nėra leista džiaugtis Lietuva ir turi daugelis iš jų ieškoti sau prieglaudos svetimuose kraštuose, bei skursti Francijos lageriuose.

Mat, jie kovoję už žmonijos, o ne kapitalistų reikalus.

Mat, jie kovoję už žmonijos, o ne kapitalistų reikalus.

KELNĖS IŠGELBEJO JAVŲ DERLIŲ

Viename ūkyje Washingtono valstijoje šešiolika vyrų darbininkų baigė suvalyti visos vasaros javų derlių, kaip visai netikėtai daržinė, kurioje buvo supilti visi javai, užsidegė. Kadanį vandens arti pakankamai nebuvo, kad visi vyrai nusimovė savo kelnes ir jomis mušdami ugny, užgesino beprasidedantį gaisrą. Jei ne toks gudrus sumanymas, tai didžiausias ūkio derlius būtų nuėjęs dūmais. Nors ugnis liko užgesinta, vienok visų kelnės labai nukentėjo.

Ūkio savininkas ir visi darbininkai džiaugiasi nauju išradimu gesinimui gaisro.

Drauge, ar jau atsinajūnial pasibaigusią prenumeratą?

Jeigu dar nenusipirkote rudeninių skrybelaitių, galite pasirinkti bent vieną iš šių.

Pranešimai

Montreal, Que.

Motė Susirinkimas

Siuomi pranešam, kad Posen-čalo distrikt, LLD 137 kp. motėrų skryiaus mėnesinis susirinkimas įvyks rugsėjo 15 d., 8 val. vakare, 01234 Charlevoix St.

Kviečiame visas nares ir simpatikas atsilankyti. Turime daug dalykų aptarti, o be to, turėsime ir paskaitą.

Valdyba

Koncertas

Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos Jaunimo Sporto sekcija, savo įsikūrimo metines sukaktuves paminėti sekmdienį, rugsėjo (September) 17 d., Vytauto Klubo salėje, 2161 St. Catherine St. East, ruošia didelį koncertą.

Bus perstatoma vieno veiksmo komedija "DU BAILIU". Gražių šmotų muzikos, šokių, kuriuos išplūdyti patys jaunuoliai ir kviešti svečiai artistai.

Visi montrealiečiai kviečiami atvykti į pirmutinį šiam sezon koncertą.

Pradžią 7.30 val. vak.

Įžanga 25 centai.,

MLSDPD Jaunimas

Toronto, Ont.

Tėvų Dėmesiai

Vaikų muzikos pamokos jau prasidėjo praeitą šeštadienį ir tęsis per visą žiemą. Tėvai, kurie nori savo vaikučius pamokyti muzikos, prašomi įsidėmėti, kad dabar laikas vaikams atsitiesti ant pamokų, nes vėliau susidarys sunkumų, kada nuo pradžios lankantieji bus toliau nušė, o kurie sėdės namie, liks atsilikę.

Sekantį muzikos pamoka įvyks taipgi šeštadienį, 3 val. po pietų, 6 Denison Ave.

A. Morkis

Muzikos Mokytojas

Winnipeg, Man.

Svarbus Susirinkimas

Pranešu, kad Sūnų ir Dukterų K.L.S.P. Draugijos St. Boniface ir Minnipeg 7 kuopos mėnesinis narių susirinkimas (kuris turėjo įvykti rugsėjo 10 d) nukeliamas į rugsėjo mėn. (September) 17 d., tai yra sekmdienį, 2 val. po pietų.

Susirinkimas nukeliamas todėl, kad delegatas iš suvažiavimo negali sūspėti sugrįžti.

Todėl prašome visų draugijos narių ir ne narių atvykti į susirinkimą rugsėjo 17 d., nes de-

SKELBKITĖS PER LIAUDIES BALSĄ

Už visokios rūšies paiešką per Liaudies Balsą, kaip aš draugų, giminių ar merginų ir vaikų apsigėdėdams, skaitome po 1 centą už žodį.

Už apgarsinimus profesijos ar firmos, rašinio formoje, skaitome po 1 centą už žodį.

Už apgarsinimus rėmėliuose po 35 centus už colį spalvos pločio. Organizacijom po 20 centų už colį.

Dažnesniems ir didesniems skelbimams duodame 25% nuolaidos. Kliše (atvaizdas) darome sulyg atskiro susitarimo.

Liaudies Balso skaitytojams lėromė nuolaidas.

Kadangi skelbimų kaina žema, o Liaudies Balsas plačiai po visą Kanadą ir Suvienytas Valstijas skaitomas, todėl skaitytojai, organizacijos ir vizneriai skelbiamiesi arba leškodami per Liaudies Balsą tikrai savo tikslą atsieksite.

Paieškėjimus talpiname tik gavę mokėstį.

Liaudies Balsas P.O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

legatas iš draugijos suvažiavimo, drg. J. Palilūnas parvėš svarbių žinių ir išduos raportą apie suvažiavimo padarytus darbus, kas yra visiems svarbu žinoti.

J.G. Palilūnas
7 kp. Sekretorius

Pasekminga Ekspedicija Saskačevano Provincijoje

Ontarijos Rojal muziejaus ekspedicija, kuri buvo išvykusi tyrinėti pietinės Saskačevano provincijos dalies, jau sugrįžo ir su savim parsivežė daug senovės gyvulių skeletonų. Pietinėje Saskačevano provincijos dalyje senovėje buvo jūros įlanka, kuri dabar užnešta tirštu ir kietu balto molio sluoksniu ir del to vadinama Baltojo molio distriktu (Whitemud).

Ekspedicijai, vadovaujamai Dr. Russell, pavyko iškasti ir su savim parsivežti į Toronto muziejų 20 senovinių gyvulių skeletonų. Dr. Russell pasakoja, kad tuos gyvulių kūnus į šią vietą yra atnešę senovinės upės iš aukštesnių vietų, bet tame distriktie jiems pavykė atrasti ir nesudraskytų griaučių, tų gyvulių, kurie buvo įklimpę į tą minkštą molį ir taip sulaukė šių dienu.

Sekantį metų vasaros sezono vėl ekspedicija vyks į tą patį distriktą tyrinėjimams. Yra manoma, kad ten kur nors žemėse turi būti dinosauro ir kitų gyvulių tos pačios giminės, todėl ekspedicijos vyriausiu siekiu ir yra tas, kad surasti dinosauro griaučius.

F.

Jaunieji Mokasi iš Senųjų

Kaip visame gyvenime, taip ir plėšikavime jaunieji mokasi iš senųjų. Daug sykių spaudoje pasikartoję žinios, kad plėšikai laikė aplėšimų naudoja kokį muzikos instrumentą, kuriuo grajinami paskandina kankinančios šauksmus. Tą "praktišką" pavyzdį pradėjo naudoti ir Toronto jaunieji plėšikai. Trečiadienio naktį du jauni plėšikai įsiveržė į Sopmanienės būtą (Dundas St. W.) ir pradėjo ją kankinti reikalaudami, kad ji atiduotų savo pinigų. Tuo tarpu, kada ji vai-tojo nuo kankinimų ir šaukėsi pagalbos, natras plėšikas ramiai sau gitara skambindamas dainavo. Jo muzikos ir dainos garsai paskandino kankinančios šauksmus ir tie du ištvirkę jaunuoliai nukankinę liguistą moterį, pasiėmė jos \$10 ir pasislėpė.

Aplėštoji pasakoja, kad plėšikai abu buvo jauni vaikėžai ir keikdami ją kaip žydų tautybės, visai kankino. Aplėštoji moteriškė buvo tik ką neseniai parėjusi iš ligoninės ir labai silpname stovyje.

Tokie aplėšimai Toronte kartojasi ne pirmą sykį. Jų pobūdis ir veiksmas rodo, kad jaunimas, auklėjamas šovinistė dvasioj, tuo pačiu sykiu įgana ir plėšikavimo patraukimū.

F.

Įspildė Įsakymą

Vienas kunigas pasiūkė tarnaitę ir įsakė jai, kad per dvi valandas ji jo nesutrukdytų ir nieko neįleistų pas jį, nežiūrint kas ateis. Tik išskiriant tokius atsitikimus, kurie surišti su gyvenimu ir mirtimi, paaiškino.

Už pusvalandžio tarnaitę pabarbenus duris įeina į kambarį ir praneša, kad večiās atėjo.

— Argi aš tau nesakiau, kad manęs netrukdytum? — užpyko kunigas.

— Taip, — atsakė tarnaitė, — bet tas ponas sakė, kad jo reikalas liečia gyvenimą ir mirtį.

Kunigas nuėjęs į svečių priėmimo kambarį rado gyvybės apdraudus kompanijos agentą.

Ką Parodė SDKLSPD Antrasis Suvažiavimas

TORONTO. — Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugijos antrasis suvažiavimas buvo labai pasekmingas. Suvažiavimas praėjo labai sklandžiai ir draugiškoje nuotaikoje, o kas svarbiausia, padarė daug naudingų draugijai darbų.

Nuo pirmos, Toronto, kuopos dalyvavo gana daug delegatų. Labai apgalvėtina, kad kitos kuopos ne visos atsūtė savo delegatus. Teisingai drg. J. Palilūnas, winniegietis, pažymėjo, kad provincijų kuopos nariai daugumoje nesupranta pilnai, jog nuo kiekvienos kuopos delegatai turi būtinai dalyvauti suvažiavime. Kiekvienos kuopos delegatai yra reikalingi todėl, kad tie delegatai persto savo kuopos narių reikalus ir todėl suvažiavimas gali teisingiau elgtis, savo darbus padaryti tokiuos, kurie kiekvienos kuopos nariui yra naudingesni. Nesant delegatų, tos kuopos narių reikalai lieka neperstatyti. Tas apunkina suvažiavimo darbus.

Labai gerai, kad winniegietis atsiuntė savo atstovą. Jų atstovas daug pagelbėjo ne tik del suvažiavimo sklandumo, bet taipgi nušviesdamas tos kuopos narių reikalus, padėjo delegatams padaryti tinkamesnius draugijos darbus.

Kokią Naudą Turi Draugijos Nariai

Si draugija, kaip grynai darbinikiška pašalpinė draugija suorganizuota tokiems pagrindais, kad tik jon priklausantieji nariai teturi naudą. Prisimint raportuose išduotas skaitlines, matosi, kad per metus suseraga apie 200 narių. Jei šios draugijos nebūtų, tie 200 lietuvių darbininkų negautų iš niekur tokios paramos, kokią jie gauna iš šios draugijos. Bet dabar, kada jie priklaus draugijai, jie gauna labai didelę pašalpą, iš kurios gali apmokėti visas gydymosi išlaidas, bei sergančių laiku pragyventi. Nei viena kita draugija tokios ilgos ir didelės pašalpos nariams neduoda. Išvaizdin-kite, kad 50 centų žmogus mokėdamas per mėnesį, gauna \$7.00 ir savaitę per šešis mėnesius, o per kitus šešis mėnesius pusę pašalpos.

Ar yra bent viena kur nors kita tokia istaiga, kad už šešis dolerius įmokamus per metus mokėtų sergančiam \$272.00 už dvyliką išsirtgų mėnesių? Niekur kitur tokios istaigos nerasi-te.

Kodėl ši draugija tokias dides pašalpas moka už tokį mažą mokėstį? Todėl, kad ji suorganizuota ne pasipelnymo tikslams, bet jos narių naudai. Kiekvienas narys jon priklausantis turi naudą. Draugija del to ir suorganizuota.

Numuštas Pašalpos Mokėstis

Siame suvažiavime liko nutarta numušti pašalpos mokėstį kiekvienam skyrui ir tą nutarimą pradėti vykdyti nuo 1940 metų. Šiais metais sergantiems dar bus mokama sena pašalpa, bet nuo naujų metų pašalpos mokėstis bus mažesnis. Pirmo skyriaus nariai dabar gauna \$3.50 ir savaitę, antro skyriaus — \$7.00, trečio — \$12.00. Nuo naujų metų bus mokama: pirmo skyriaus susirgusiems nariams po \$3.25 ir savaitę, antro skyriaus — \$6.50 ir trečio skyriaus — \$11.00.

Kaip matote, tai labai mažas numušimas. Del tokio numušimo nei vienas sergantis nenukentės, bet tuo pačiu laiku draugijos ateitis bus labiau aprūpinta. Nors draugija ir jos išdas kas met auga, bet negalima buva užsimerkti ir nematyti, kad

nekuriose kuopose nariai daug daugiau išima, negu draugijon įmoka. Tose kuopose, kur pasi-taikė ilgų ligonių, nuostolio duota net po kelis šimtus dolerių per metus. Tas vertė susirūpinti ir atkreipti dėmesį į draugijos ateitį, kad tie nariai, kurie dabar neseraga, už dešimt ar dvidešimt met taipgi galėtų gauti pašalpą. Draugijai labai dideli nuostolį neša ne tik ilgi ligoniai, bet ir tie nariai, kurie prie savo ligos nesąžiningai dadea po die-ną kitą. Ir todėl tas pašalpos numušimas turi atkreipti dėmesį kiekvieno draugijos nario, kad jo yra pareiga sekti kiekvieną ligonį ir apie jo prasinkaltimus pranešti draugijai. Tą jis turi daryti ne del ko kito, bet pats del savęs, nes jei draugijos išdas liks ištuštintas nesąžiningais ligoniais, tai jam pačiam susirgus gali prisieiti labai nukentė

Šios draugijos principas yra mokėti dides pašalpas ir per ilgą laiką, bet tik teisingai sergantiems. Kiekvienas narys turi aiškiai suprasti tą principą, o nari, kuris stengiasi to principo neprisilaikyti ir draugijai išnaudo-ti, tuojau viešai draugijos susirinkimuose parodyti. Tada kiekvienas narys atliks savo, kaip susipratusio draugijos nario pareigas.

Visi draugijos nariai turi gerai įsitęmyti, kad ši draugija yra nekeno kito, bet pačių narių. Ir todėl, kuo stropiau bus prižiūrimi ligoniai, kuo stropiau bus ėrbama del draugijos, tuo labiau draugija augs, tuo labiau kiekvieno nario ateitis bus užtikrinta.

Dar tarp daugelio kitų darbų pažymėtinai geras tarimas padarytas, tai įgalinimas Centro Komiteta, kad jis daugiau dėtų pastangų organizavimui naujų kuopų. Tam reikalingi leista daryti ir išlaidų, kad padengus tų draugų kelionės išlaidas, kurie vyks organizavimui naujų kuopų. Todėl dabar Vakary Kanados kuopos turi labiau susirūpinti suorganizavimui savo apylin-kėse draugijos kuopų, kur dar ligi šiol jų nėra. Tais reikalais turi susirašinėti su Centro Komiteta, o jų kelionės išlaidos bus padengtos.

Tad dabar po suvažiavimo stokime visi į darbą su nauja energija, su nauju pasiryžimu išau-ginti draugijos narių skaičių iki 1,000, lig to skaičiaus nedaug trūksta. Draugijoj jau yra suvirš 700 narių, pasispaudus į darbą smarkiau, mes lengvai galime padaryti draugiją iš 1,000 narių.

Torontietis

Tragiška Dviejų Seserų Meilės Pabaiga

Topologi kaime, Rumunijoje, gyvenō pas savo dėdę dvi našlaitės seserys Marija ir Ilna. Viena 16, antra 18 metų amžiaus. Jos liko našlaitėmis savo kūdikystės dienomis, kada jų tėvai žuvo garlaivio nelaimėje.

Jos buvo viena į antrą taip panašios, kad net jų augintojas negalėjo atskirti, kuri iš jų jaunesnioji, o kuri vyresnioji. Del tokio savo panašumo jos nuo mažens įpratę su svetimaisiais daryti šposus ir viena antrą atstovauti. Mokykloje mokytojai niekad nebūvo tikri, kad į jų klausimus atsako ta, kuriai pas-tatytas klausimas. Jei Marija ko nežinodavo, tai už ją atsistodavo ir pasakydavo Ilna, arba priešinga. Iš to jos turėdavo daug juokų. Kada paaugo ir kavalieriai pradėjo apie jas sukintis, tuos pačius šposus krėsdavi ir su jais. Jei kuris nors jaunikaitis pasiskirdavo pasimatymą su Ilna, tai į nurodytą vietą nueidavo Marija, jei susitardavo su Marija, tai nueidavo Ilna, ir tie jų

garbintojai niekadō to nepatėmydavo. Bet tas jų žaidimas, pagaliau, atnešė joms pačioms nelaimę.

Kartą Marija susipažino su vienu jaunu vyruku Jonika, ir su juos į paskirtą pasimatymo vietą nuėjo Ilna. Taip jos žaidė su vargšu Jonika abi pasimainydamos, abi pajuto jį įsimylėjusios. Jonika patyręs, kad jis flirtuoja ne su viena, bet su abiem seserim, negalėjo atskirti į kurią jis ištikrųjų yra įsimylėjęs. Abi seserys vienodai patiko ir prie abiejų turėjo vienodą patraukimą. Po to, jis pradėjo sueti su abiejomis seserimis ir abi vienodai mylėjo. Bet meilė turėjo eiti prie išvados. Bet jis vis vien joki būdu negalėjo pasirinkimą padaryti. Jis mylėjo abi seseris. Seserys taipgi pradėjo suprasti, kad tokiam susipainiojimui turi ateiti galas, kad viena turi pasilikti su mylimuoju, o antroji atsitraukti. Tai ir buvo sunkiausias uždavinys, kurio jos nepojėgė išspręsti. Abi buvo įsimylėjusios ir viena antrą pilnai suprato. Pagaliau jos priėjo išvados. Vieną gražų vakarą abi susikabinę ir liūdnai čainuodamos išėjo pasivaikščioti Dunojaus pakrantėmis. Ilgai skambėjo jų daina, bet vienu sykiu daina nutrūko ir jos niekas daugiau nebegirdėjo. Abi seserys susikabinusios į glėbį nuo aukščiausios Dunojaus pakrantės nuoko upen ir abi prigirė. Jų kūnus ant rytojaus rado plūduriuojant sekluoje.

Jų mylimasis, apie tai sužinojęs pasiūpo pelį ir perspiovė savo rankų gyslas, norėdamas nusisūdyti, bet greitai pribuvęs daktaras išgelbėjo jų gyvybę. Jis labai krintosi del jų mirties ir daug save kaltino, bet tuo patim kartu nuolatos kalbėjo: "Aš jas abi vienodai mylėjau..."

Sovietų Aviacijos Šventė

Sovietų Sąjungoje kas met rugpjūčio mėn. yra rengiama didelė aviacijos šventė. Maskvoje, Leningrade ir kituose miestuose susirenka savo atsiekimus aviacijos srityje parodyti dešimtys tūkstančių orlaivininkų. Lakūnai šturmanai, sauliai, bombardotojai, aviacijos inžinieriai ir technikai, jaunieji lakūnai, sklandytojai ir parašiutininkai demonstruoja savo meną, laimėjimus ir Sovietų Sąjungos aviacijos galybę. Trijų penkmečių laikotarpiu Sovietų Sąjungoje išaugo galinga aviacija, pastatytos didelės orlaivių dirbtuvės ir paruošti talentingi konstruktorių kadrai.

Sovietų aviacijos žygiai yra gerai žinomi visam pasauliui. 1937 metais atlikta oro ekspedicija į Siurės ašigalį. Tais pačiais metais Sovietų lakūnai Čkalovas, Baidukovas ir Bielia-kovas nuskrido per šiaurės ašigalį į Jungtines Valstijas. Kiek vėliau lakūnai Gromovas, Jumaševas ir Danilinas pakartoję skridimą į Ameriką ir nustatė tiesia linija skridimo rekordą. 1938 metais vasarą lakūnai Kokinakis ir Briandinskis per vieną parą nuskrido iš Maskvos į Vladivostoką padarydami apie 5,000 mylių kelionės. Po to iš Maskvos į tolymuosius rytus nuskrido trys lakūnės Osipenko, Grizodubova ir Roskova per 26 ir pusę valandos padarydamos 4,730 mylių. 1939 m. lakūnas Kokinakis ir šturmanas Gordienko iš Maskvos nuskrido į šiaurinę Ameriką.

Tarptautinė Aviacijos Federacija yra užrėkordavus visą eilę Sovietų lakūnų rekordų. Sovietų sklandytojai taip pat yra pasiekę nemažai tarptautinių rekordų.

Sovietų parašiutistai yra pasiekę aukščiausį laipsnį skaičiumi ir savo atsiekimais. Dar 1937 metais Sovietuose buvo praktikuojama masiniai parašiutininkų šokimai. Vienu kartu yra šokę 2,200 parašiutininkų ir visi laimingai nusileido. Per pereinus metus parašiutininkai yra pada-

Lordas Chatfield, kairė, apsigy-Mr. Hore-Belisha, karo ministere-nimo koordinacijos ministeris, ir ris.

72 Km Panemuniais

(Atkelta nuo 3 pusl.)
mano bendrakeleivis nuplaukė Nemunu žemyn.

Vietos čia visur labai gražios, bet žmonių gyvenimas labai kontastingas gamtos grožiui. Nemuno ir Nevėžio santaka — istorinė riba tarp žemaičių ir

aukštaičių. Deja, sutikti žmonės žemaitiškai mandagūs, tačiau nenori būti žemaičiais vadinami. Mane stebina tatau. Tuo labiau, kad šiandien kiekvienas žemaitis apie Raseinius, Telšius, Mažeikius nesigėdina žemaičiu vadintis, o priešingai dargi didžiuoja-si šituo vardu.

Raudondvario miestelis vardą gavęs nuo puikaus raudono dvaro, kurio rūmų sieną ir dantuo-tas rūmų bokštas raudonuoja pro medžių lapus. Tas dvaras gana senas, prieš karą jis priklausė grafiui Tiškevičiui, tačiau dabar tik rūmai ir raudoni trobėsiai liudija apie buvusią grafių prabangą. Dvaro žemės išparceliuotos, rūnuose yra Kauno našlaičių prieglauda, kituose pasta-tuose atremontuota patalpos mokyklom, bendrabučiūm, istaigom. Visa eilė pastatų tušti, apleisti ir neišnaudojami.

Senesnieji apylinkių žmonės apie dvarą pasakoja daug įdomių dalykų. Dvaras esąs labai senas. Jame ponai buvo geri, tik baudžiavą panaikinus, tačiau anksčiau smarkiai skriausdavo valstiečius — baudžiaininkus, kurie net skandydavo si nedalios Nemune.

Ir vis tik, nors Raudondvario apylinkės puikios savo gamta, nors vietovė labai sena ir nors bažnyčia iš toli vilioja savo gražumu, pats miestelis apleistas, netvarkingas, neplaninga. Jis visgi nepanašus į tokio pat didumo Aukštaitijos miestelius, už tat jis pirmena Žemaitijos bažnytkaimius. Vienas kitas gražesnis trobesys, puikus tiltas per Nevėžį, turįs net 107 m. ilgumo fermą — tai ir visa, kuo miestelyj galima susidomėti, nekaltant apie per Did. karą sugriautą ir tik dabar atstatytą, bet dar tvarkomą bažnyčią.

re virš 65,000 iš orlaivių šokimų. Tai didžiausias pasaulyje rekordas.

Nuo suaugusiųjų neatsilieka ir jaunieji. Jaunieji Sovietų avia-modelistai išrado tris naujus orlaivių modelius, kurie gan aiškiai parodė jų praktišką reikš-mę.

Sale karo ir spofinės aviacijos yra labai plačiai išplėsta ir civilinė aviacija. Plačiai išgar-sėjo civiliai lakūnai Novikovas, Romanovas ir daug kitų.

Sovietų Sąjungoje yra daug aero klubų, orlaivininkų mokyklų tiek lakūnams, tiek sklandytojams ir parašiutistams. Civilinėse orlaivininkystės mokyklose labai daug yra jaunuolių ir tos mokyklos davė Sovietų Sąjungai visą eilę žymių lakūnų bei konstruktorių. Tos mokyklos ir klubai kasmet didėja ir auga, plečiasi, kad galėtų patenkinti orlaivininkystės mėgėjus.

B.

Bičių Utėlės

Bičių utėlės yra spilkutės galvelės didumo, rudos arba tamsia rudos spalvos. Jos pasitaiko gana dažnai, tik bitininkai jų nepastebi ir jų nenaikina. Utėlės laikosi ant bitės krūtinės ir prie galvos. Bitė darbininkė jų turi 1 — 2, o mitina kartais iki 1550. Nuo tokio didelio utėlių skaičiaus bitė-motina dažniausia žiemą neišbūna ir žūsta.

Utėlės maitinasi medumi ir bičių pienu. Jos visą laiką erzina bites, jas nusilpnina ir tokiu būdu šeima jokios naudos neduoda.

Nesuprato

Viena ponia pasisamdžiusi naują tarnaitę mokina ją kaip reikia prie stalo svečiams tarnauti.

— Atsimink gerai, kad visados maistą turėsi paduoti iš kairės, o tuščias lėkštes paimti iš dešinės.

— Kodėl? — klausia tarnaitė, — argi visų jau toks prietarin-gumas?

Tel. EL. 6579 — WA. 8714
BOYKACH & BOYKACH
Real Estate Agents
Pardudame ir išrenduojame namus ir farmas. Iškolkuojame rendas. Kas turite tų reikalų, kreipkitės pas mus. Daugeliu lietuvių esame patarnavę.
133 GOREVALE AVE. Ofiso 429 ADELAIDE ST. W., TORONTO

Senesnieji apylinkių žmonės apie dvarą pasakoja daug įdomių dalykų. Dvaras esąs labai senas. Jame ponai buvo geri, tik baudžiavą panaikinus, tačiau anksčiau smarkiai skriausdavo valstiečius — baudžiaininkus, kurie net skandydavo si nedalios Nemune.

C. V.

(Liet. Žinios)

Advokatas ir Notaras
M. W. Kellermann
371 Bay St., Toronto 2,
Ontario
Ofiso Telefonas: WA 5900
Rezidencijos: ME 1425
(Kalba ir vokiškai)

Advokatu Kontora
M. S. Millstone
455 Spadina Ave., Toronto
Telefonas: RA 5125
Rezidencijos EL 7922

